

Revistă lunară de cultură creștină

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 octombrie

Seria I, Anul XVII, Nr. 4 (184), 2008

ROZARUL PENTRU UNITATE ÎN DIVERSITATE OCTOMBRIE 2008

Din sumar:

**Paul din Tars, cateheza Papei Benedict al XVI-lea - pag. 3-4;
Inocențiu Micu Clain - 240 de ani de la moarte - pag. 7-8;**

Comunicatul sesiunii de toamnă a Conferinței Episcopale Române

În zilele de 22-25 septembrie 2008, la sediul Episcopiei Romano-Catolice din Timișoara s-a desfășurat sesiunea de toamnă a Conferinței Episcopilor din România. Ca invitați au participat ES Francisco-Javier Lozano Sebastian, Nunțiu Apostolic în România și Republica Moldova, și ES Anton Coșa, Episcop de Chișinău.

În cadrul lucrărilor, Episcopatul catolic din România a discutat despre eventualitatea unei vizite a Sfântului Părinte Benedict al XVI-lea în România, preocupările legate de facultatea ecleziastică pentru învățământul teologic catolic, Comisia Națională de studiere a Istoriei Bisericii Catolice din România, chestiuni liturgice, posibilitatea apariției publicației L'Osservatore romano în limba română, alte probleme de ordin intern. S-au făcut, de asemenea, câteva informații cu privire la evenimente sau întâlniri internaționale la care au participat unii membri ai Conferinței Episcopale.

Episcopii catolici au discutat îndelung asupra raporturilor și dialogului ecumenic dintre Biserica Catolică și Biserica Ortodoxă din România, convingși fiind că porunca nouă a Mântuitorului - "Să vă iubiți unul pe altul" - poate ajuta Bisericile noastre să depășească orice dificultate. Conferința Episcopală dezavuează limbajul agresiv și afirmațiile scoase din context, apărute în mass-media, și este convinsă că îndemnul Domnului

nostru Isus Cristos, "Ca toți să fie una", ne interpelează pe fiecare dintre noi și comunitățile noastre pentru a merge pe drumul adevărului, al dragostei, al iertării și al bunei înțelegeri.

În ziua de 24 septembrie, toți Episcopii prezenți la sesiune au participat la sărbătoarea Sfântului Gerard, patronul Diecezei de Timișoara, concelebrând Sfânta Liturghie la Cenad. S-a stabilit ca sesiunea de primăvară a Conferinței Episcopilor din România să se desfășoare la Cluj-Napoca, în zilele de 25-27 mai 2009.

Pr. Cazimir Budău,
Secretar general

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator,

Ioan F. Pop: secretar de redacție,

Colaboratori:

Otilia Bălaș, Nicolae Costruț, pr. Ioan Erdeli, Maria-Mirela Filimon, Silvia Pantiș.

Adresa:

410210 Oradea, str. E. Pavel,4;
Tel.: 0259/236.492; Fax: 0259/430.509;
e-mail: olimpiu35@yahoo.it;
tel: 004 0722 450.013.

Abonamente: Alexandru Toma

str. Borsecului Bl.X16, Ap.30
Tel.: 0259/472.823; 0741/933193

Difuzare: Claudiu Boda

str. Corneliu Coposu nr.13, Bl.X9, Ap.8
410445 - Oradea
Tel.: 0744/958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

A încetat din viață Simion Bercea

Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea, este alături de PSS Virgil Bercea, în aceste momente de suferință determinate de moartea tatălui Preasfinției Sale, Simion Bercea.

Simion Bercea a încetat din viață la vârsta de 82 de ani. Însmormântarea a avut loc marți, 14 octombrie, în localitatea Habic, județul Mureș.

Dumnezeu să-l odihnească între cei aleși.

Paul din Tars

Cateheza Papei Benedict al XVI-lea

miercuri, 25 octombrie 2006

Dragi frați și surori,

Am încheiat reflecțiile noastre asupra celor doisprezece apostoli aleși în mod direct de către Isus de-a lungul vieții sale pământești. Astăzi începem să alăturăm figurile altor personaje importante ale Bisericii primare. Și ele și-au dăruit viața pentru Domnul. Este vorba despre bărbați și chiar femei, care, după cum scrie Luca în *Faptele Apostolilor*, “și-au închinat viața pentru numele Domnului nostru Isus Cristos” (*Fap* 15,26).

Primul dintre aceștia, chemat de Domnul însuși, de către Cel Înviat, pentru a fi și el un adevărat apostol, este fără îndoială *Paul din Tars*. El strălucește ca stea de primă însemnătate în istoria Bisericii, și nu numai a celei de la începuturi. Sfântul Ioan Crisostomul îl exaltă ca personaj superior chiar și multor îngeri și arhangheli (cf. *Panegiric* 7,3). Dante Alighieri, în *Divina Comedie*, inspirându-se din relatarea lui Luca în *Faptele Apostolilor* (cf. 9,15), îl definește pur și simplu “vas ales”, ceea ce înseamnă: instrument ales dinainte de Dumnezeu. Alții l-au numit “al treisprezecelea apostol” - și într-adevăr el insistă mult asupra faptului că este un adevărat apostol, fiind chemat de către Cel Înviat -, sau chiar de-a dreptul “primul după Unicul”. Sigur, după Isus, el este personajul de la începuturi despre care avem cele mai multe informații. De fapt, avem nu numai relatarea pe care ne-o face Luca în *Faptele Apostolilor*, ci și un grup de *Scrisori* care provin direct din mâna sa și care ne fac cunoscută personalitatea și gândirea sa fără intermediari. Luca ne informează că numele său original era Saul (cf. *Fap* 7,58; 8,1 ș.u.), la fel ca în ebraică (cf. *Fap* 9,14.17; 22,7.13; 26,14) la fel ca și regele Saul (cf. *Fap* 13,21), și era un iudeu din diaspora, orașul Tars fiind situat între Anatolia și Siria. De la o vârstă fragedă a mers la Ierusalim pentru a studia profund legea mozaică la școala marelui rabin Gamaliel (cf. *Fap* 22,3). Învățase chiar și o meserie manuală destul de grea, croitul corturilor (cf. *Fap* 18,3), care ulterior i-a permis să se întrețină singur fără a împovăra Bisericii (cf. *Fap* 20,34; *1Cor* 4,12; *2Cor* 12,13-14).

Pentru el a fost decisivă cunoașterea comunității acelora care se recunoșteau drept ucenici ai lui Isus. De la ei a ajuns să cunoască o nouă credință, - un nou “drum”, după cum se spunea - care punea în centru nu atât Legea lui Dumnezeu, cât mai degrabă persoana lui Isus, răstignit și înviat, de care depindea iertarea păcatelor. Ca și iudeu zelos, el considera acest mesaj drept inacceptabil, ba

chiar scandalos, și s-a simțit de aceea dator să-i persecute pe ucenicii lui Cristos chiar și în afara Ierusalimului. Tocmai în drumul spre Damasc, la începutul anilor 30, Saul, după cum el însuși mărturisește, a fost “cucerit de Cristos” (*Fil* 3,12). În timp ce Luca povestește faptul cu abundență de detalii, - cum l-a atins lumina Celui Înviat și a schimbat în mod fundamental întreaga sa viață - el, în scrisorile sale, merge direct la esențial și vorbește nu doar despre viziune (cf. *1Cor* 9,1), ci de iluminare (cf. *2Cor* 4,6) și mai ales de revelare și de chemare la întâlnirea cu cel Înviat (cf. *Gal* 1,15-16). De fapt, se va numi în mod explicit “apostol prin chemare” (cf. *Rom* 1,1; *1Cor* 1,1) sau “apostol din voința lui Dumnezeu” (*2Cor* 1,1; *Ef* 1,1; *Col* 1,1), pentru a sublinia că această convertire a sa nu era rezultatul unei maturități mentale, al reflecțiilor, ci rodul unei intervenții divine, al unui neașteptat dar dumnezeiesc. Începând cu acel moment, tot ceea ce mai înainte însemna pentru el o valoare devine în mod paradoxal, după cum el însuși spune, pierdere și gunoi (cf. *Fil* 3,7-10). Și din acel moment toate energiile sale au fost puse în slujba exclusivă a lui Isus Cristos și a Evangheliei sale. De acum existența sa va fi aceea a unui apostol doritor să “se facă totul pentru toți” (*1Cor* 9,22) fără rezerve.

De aici rezultă pentru noi o lecție foarte importantă: ceea ce contează este să-l punem în centrul vieții noastre pe Isus Cristos, astfel încât identitatea noastră să fie marcată în mod fundamental de întâlnirea, de unirea cu Cristos și cu cuvântul său. La lumina sa orice altă valoare este redobândită și totodată purificată de eventualele mizerii. O altă lecție importantă oferită de Paul este spiritul universal care caracterizează apostolatul său. Simțind urgența problemei accesului neamurilor, adică al păgânilor, la Dumnezeu, care în Isus Cristos răstignit și înviat oferă mântuirea tuturor oamenilor fără excepție, s-a oferit pe el însuși vestirii acestei Evanghelii, cu adevărat “veste bună”, adică anunțării harului destinat să îl împace pe om cu Dumnezeu, cu sine însuși și cu ceilalți. Din primul moment el a înțeles că aceasta este o realitate care nu privea doar pe iudei sau un anumit grup de oameni, dar avea o valoare universală și îi privea pe toți, pentru că Dumnezeu este Dumnezeul tuturor oamenilor. Punctul de plecare al călătoriilor sale a fost Biserica din Antiohia Siriei, unde pentru prima

(continuare în pag. 4)

(urmare din pag. 3)

dată Evanghelia este vestită grecilor și unde apare și numele de “creștini” (cf. *Fap* 11,20.26), adică cei care cred în Cristos. De aici el a plecat mai întâi spre Cipru și apoi în mai multe rânduri spre regiuni din Asia Mică (Pisidia, Licaonia, Galația), apoi spre cele din Europa (Macedonia, Grecia). Cele mai însemnate au fost orașele Efes, Filipi, Tesalonic, Corint, fără a uita bineînțeles Berea, Atena și Milet.

În apostolatul lui Paul nu lipsesc dificultățile, pe care el le-a înfruntat plin de curaj din iubire față de Cristos. El însuși amintea că a lucrat “în eforturi... în închisori... în bătaii... deseori în pericol de moarte... de trei ori am fost bătut cu vergile, o dată am fost bătut cu pietre, de trei am naufragiat...; deseori în călătorii, pericole pe râuri, pericole din partea tâlharilor, pericole din partea conaționaliilor, pericole din partea păgânilor, pericole în cetate, pericole în pustiu, pericole pe mare, pericole printre frații mincinoși; în muncă și în trudă, deseori în privegheri, în foame și sete, adesea în posturi, în frig și fără haine; și pe lângă toate acestea, preocuparea mea de fiecare zi, grija pentru toate Bisericile” (*2Cor* 11,23-28). Dintr-un fragment al Scrisorii către Romani (cf. 15,24-28) reiese hotărârea sa de a ajunge până în Spania, la extremitățile Occidentului, pentru a vesti Evanghelia peste tot, până la hotarele pământului cunoscut atunci. Cum să nu admirăm un astfel de om? Cum să nu-i mulțumim lui Dumnezeu pentru că ne-a dat un apostol de această statură? Este clar că nu ar fi fost posibil să înfrunte situații atât de grele și uneori disperate, dacă nu ar fi fost susținut de o motivație de valoare absolută, în fața căreia nici o limită nu putea să rămână de nedepășit. Pentru Paul, această motivație, o știm, este Isus Cristos, despre care el scrie: “Iubirea lui Cristos ne constrânge... pentru ca cei care trăiesc să nu mai trăiască pentru ei înșiși, ci pentru acela care a murit și a înviat pentru ei” (*2Cor* 5,14-15), pentru noi, pentru toți.

De fapt, apostolul va da suprema mărturie a sângelui în timpul împăratului Nero la Roma, unde păstrăm și venerăm rămășițele sale pământești. Iată ce a scris despre el Clement Romanul, predecesorul meu pe acest scaun apostolic în ultimii ani ai secolului I: “Din gelozie și ură Paul a fost obligat să ne arate cum se dobândește premiul răbdării... După ce a predicat dreptatea întregii lumi, și după ce a ajuns până la hotarele cele mai îndepărtate ale Occidentului, primește martiriul în fața conducătorilor; astfel a plecat din această lume și a ajuns în locul sfânt, devenit prin aceasta cel mai mare model al perseverenței” (*Către Corinteni* 5). Domnul să ne ajute să punem în practică îndemnul lăsat nouă de apostol în scrisorile sale: “Fiți imitatorii mei, așa cum eu sunt al lui Cristos” (*1Cor* 11,1).

Icosul 2:

Luminat fiind de fulgerări neapropiate înțelegerii, când ți s-a arătat din cer Lumina, care biruia lumina soarelui, ai fost tras, Pavele, spre credința îndumnezeită, și vas alegerii te-ai făcut. Pentru aceea auzi:
Bucură-te, privitorule al luminii celei nemărginite;
Bucură-te, tainuitorule al tainelor lui Cristos;
Bucură-te, ritorului cel bine grăitor al Bisericii;
Bucură-te, preaînțelepte propovăduitor al lumii;
Bucură-te, că întru tine viețuiește Cristos, Care pentru lume S-a răstignit;
Bucură-te, că până la al treilea cer te-ai suit;
Bucură-te, că la înălțimea Raiului ai fost răpit;
Bucură-te, mare învățător al neamurilor;
Bucură-te, al credincioșilor prin spiritul născător;
Bucură-te, cel prin care lumea s-a luminat;
Bucură-te, cel prin care întunericul s-a alungat;
Bucură-te, Pavele, Apostole!

Condacul 3:

Trecând toată firea celor ce sunt, o, Pavele, te-ai lipit de Cristos cel iubit al tău, și te-ai arătat împreună cu dânsul un spirit, numai lui Cristos viețuind, pe Cristos îndrăgind, pe Cristos socotindu-L răsuflare, lumină și dragoste, cântându-I: Aliluia!

Icosul 4:

Ai fost răpit la înălțimile cele veșnice și ai trăit, Pavele, în afară de cele simțite și gândite, nu cu gândul, ci întru Spiritul care era unit cu trupul, sau era fără de trup, Dumnezeu știe; pentru aceasta strigăm ție:
Bucură-te, îndrăgirea lui Cristos cea neoprită;
Bucură-te, prietenul lui Dumnezeu cel curat;
Bucură-te, cel ce ai cunoscut taina răpirii;
Bucură-te, camera tăcerii celei înțelegătoare;
Bucură-te, că pentru Cristos pe toate gunoaie le-ai socotit;
Bucură-te, că toate le-ai făcut ca pe cei mulți să îi mântuiești;
Bucură-te, al înțelepciunii lui Dumnezeu vas mult încăpător;
Bucură-te, Apostole al darului celui din lege arătător;
Bucură-te, al lui Cristos deasă îndeletnicire;
Bucură-te, al lui Isus dulce gândire;
Bucură-te, miros de viață purtător pentru unii;
Bucură-te, miros omorător pentru alții;
Bucură-te, Pavele, Apostole!

Condacul 5:

Luminile cinstitelor tale trimiteri, în toate zilele îndumnezeiesc pe oameni, o, Pavele, prin care cei înțelegători cu adevărat ajung la îndumnezeire și oglindesc slava lui Dumnezeu, strigând: Aliluia!

(Acatistul Sfinților Petru și Pavel)

Anul Sfântului Pavel

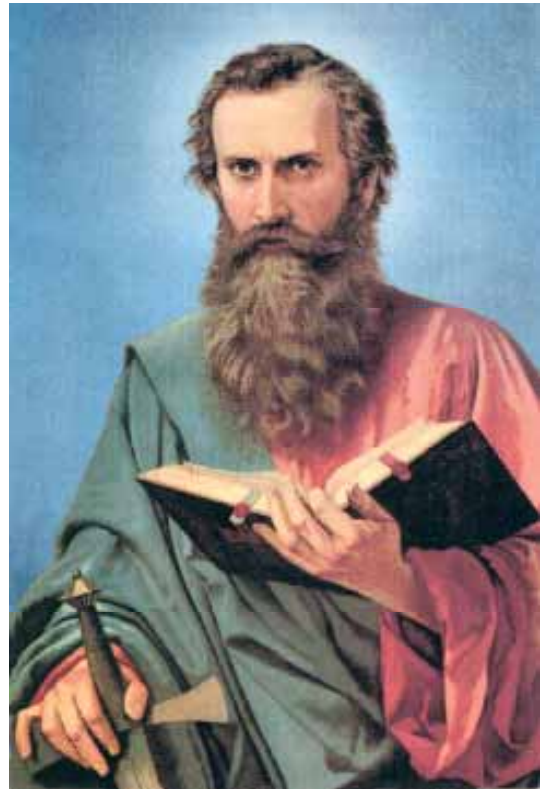
Paul, de la convertire până astăzi *Fiu a trei culturi. Interpret al speranței*

de Gianfranco Ravasi

Ceea ce s-a întâmplat, într-o zi neprecizată între anii 33-35 d.C., pe drumul care duce din Galileea la Damasc, a rămas imprimat în memoria colectivă conform unei tipologii, în sine fantezistă, care a fost reprezentată în mod pictural de Caravaggio pe o pânză a lui din Santa Maria del Popolo la Roma: un cal uriaș aruncă de pe șaua un Paul îngrozit și orbit. În realitate, descrierea acelei celebre epifanii (sau, mai bine zis, cristofanii), oferită de trei ori de a doua operă a evanghelistului Luca, *Faptele Apostolilor*, nu cuprinde acea scenografie ecvestră: “În timpul călătoriei, pe când se apropia de Damasc, dintr-o dată l-a învăluit o lumină din cer. Căzut la pământ, a auzit un glas care-i spunea: «Saul, Saul! De ce mă persecuți?» El a răspuns: «Cine ești, Doamne?» El i-a zis: «Eu sunt Isus pe care tu îl persecuți»” (9,3-5).

Paul, pentru a evoca acea cotitură capitală, va recurge în epistolarul său numai la trei verbe, două de luminare (“Cristos mi-a apărut și mie... I-a plăcut lui Dumnezeu să-l descopere pe Fiul său în mine”) și unul de luptă (“am fost cucerit de Cristos Isus”). E sigur că acel eveniment va fi pentru el discriminant: din persecutorul Saul, fariseu fanatic (“persecutam peste măsură Biserica lui Dumnezeu și încercam s-o distrug”), se va naște apostolul Paul, gata să mărturisească faptul că pentru el “a trăi este Cristos”. Astfel, “drumul Damascului” a devenit un simbol universal pentru a indica nu numai o cotitură existențială sau o convertire, ci o adevărată străfulgerare care revoluționează întreaga ființă a unei persoane. Să ne gândim numai la August Strindberg și la drama sa îndrăzneată *Spre Damasc*, compusă între anii 1898-1904: de fapt, scriitorul suedez transformă simbolul paulin într-o parabolă a parcursului vieții, chiar dacă printr-o abordare antitetică. Damascul său este un labirint oniric și desigur nu o iluminare, o spirală obsesivă în care trecutul nu este nimic ci e amestecat în fășii cu prezentul, unde totul se amestecă de-a valma și ținta nu este eliberatoare. Mult mai diferită este reproducerea glorioasă a acelui eveniment din partea protestantului credincios Felix Mendelssohn-Batholdy care cu *Paulus* - oratoriu grandios și cu răsunet deja la prima sa interpretare în 22 mai 1836 (356 de coriști și 160 de instrumentiști!) - a voit să ofere în mod ideal o exegeză muzicală a vieții apostolului, ritmată de un “înainte” și de un “după aceea” tocmai din cauza acelui “drum”. Nu degeaba sunt doi bași care interpretează protagonistul: Saul evreul din prima parte și Paul creștinul din partea a doua.

Faptul că meditația muzicală este și teologică apare chiar din uvertura ritmată după acea corală luterană splendidă *Wachet auf, ruft uns die Stimme*, magnifică și

dulce în versiunea lui Bach (BWV 140), al cărui *incipit* este deja o interpretare iluminantă a drumului Damascului ca “trezire-înviere” (“Treziiți-vă, glasul ne cheamă”).

Și acea “înviere” a făcut din Saul o figură capitală a religiei noi în toată istoria sa care a urmat, chiar dacă nu întotdeauna în mod pașnic și sigur. Deja în *Scrisoarea a doua a lui Petru* autorul nota că “în scrisorile iubitului nostru frate Paul sunt unele lucruri greu de înțeles pe care cei neștiutori și incompetenți le răstălmăcesc, ca și pe celelalte Scripturi, spre propria lor pieire” (3,16). Un cunoscut teolog și exeget german din secolul al XIX-lea, Wilhelm Wrede, într-o operă intitulată simplu *Paulus* (1904), crea pentru apostol definiția de “al doilea întemeietor al creștinismului”, definiție ambiguă deoarece ar putea introduce ideea unei transformări a mesajului lui Isus așa încât să presupună un alt proiect religios. Pe această linie filozoful Friedrich Wilhelm Nietzsche l-a etichetat pe Paul ca “dezanghelist”, adică vestitor al unei vești rele, contrar “evangheliștilor”, în timp ce Antonio Gramsci, în mod repezit, îl cataloghează ca “Lenin al creștinismului”, adică un teoretician rece și înclinat să construiască un sistem, iar în secolul al XIX-lea vestitul cercetător Ernest Renan nu ezita să definească scrierile pauline ca “un pericol și o piedică, motiv al principalelor defecte ale teologiei creștine”.

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag.5)

Noi vom încerca acum să schițăm un profil esențial și obiectiv al acestei figuri, “sfântă pentru Biserică, mare pentru omenire”, cum spunea scriitorul francez Victor Hugo, și vom face asta bazându-ne pe datele neotestamentare. Ele sunt în mod substanțial oferite de a doua operă a lui Luca, *Faptele Apostolilor*, și chiar de epistolarul paulin care constă din treisprezece scrieri marcate în mod explicit de numele apostolului, în timp ce a paisprezecea, Scrisoarea către Evrei, a fost exclusă de mult timp din paternitatea paulină. Însă trebuie să semnalăm că majoritatea cercetătorilor consideră că numai șapte scrisori (*1 Tesaloniceni, 1 și 2 Corinteni, Galateni, Filipeni, Romani și Filemon*) sunt strict ale lui Paul, în timp ce celelalte șase sunt din ambientul paulin, deci derivă numai indirect de la apostol (desigur că asta nu înseamnă că ele nu sunt, ca și celelalte, inspirate și canonice).

Un alt cercetător german din secolul al XIX-lea, Adolf Deissmann, îl definise pe Paul “un cosmopolit”. Efectiv el era fiu a trei culturi care apăreau deja în ideala sa “carte de identitate”. Numele său originar era ebraic, același ca al primului rege al lui Israel, Saul. “Sunt un evreu din Tarsul Ciliciei”, declară în fața tribunalului roman care-l întreabă despre datele sale generale sale în momentul arestării la Ierusalim (*Fap 21,39*). Polemizând cu detractorii săi evrei din Corint, revendică rădăcinile sale: “Sunt ei evrei? Sunt și eu. Sunt ei israeliți? Sunt și eu. Sunt ei descendența lui Abraham? Sunt și eu” (*2Cor 11,22*). Iubiților creștini macedoneni din Filipi el reafirmă cu tărie faptul că a fost “circumcis în a opta zi; din poporul lui Israel, tribul lui Beniamin; evreu dintre evrei; după Lege, fariseu” (*3,5*). În crescendo, le scrie romanilor: “Căci aș dori să fiu eu însumi anatema de la Cristos pentru frații mei, rudele mele după trup. Aceștia sunt israeliți, ale lor sunt înfierea și mărirea, alianțele și Legea, cultul și promisiunile; ai lor sunt patriarhii și din ei vine, după trup, Cristos” (*9,3-5*). Iar galatenilor le revelează chiar o atitudine de integralism naționalist: “Noi suntem iudei din naștere, și nu păcătoși dintre păgâni” (*2,15*).

Format la Ierusalim “la picioarele lui Gamaliel, educat întocmai după legea părinților” (*Fap 22,3*), educat conform practicii iudaice și la munca manuală, aceea de *skenopoiôs*, “confectioner de corturi” (probabil țesător din păr de capră pentru stofe aspre, numite întocmai “cilicium” din regiunea de origine, Cilicia, care era chiar regiunea lui Paul), Saul era însă un iudeu din diaspora, născut la Tars, “o cetate care nu este fără faimă”, cum îl definește cu ostentație (*Fap 21,39*). Situată pe fluviul Cidno, cetatea, aflată acum în Turcia meridională, era sediul unei vii școli filozofice stoice, care a lăsat niște urme în gândirea apostolului, și se bucura de dreptul de cetățenie romană, recunoscută lui de Marcu Antoniu și August. Paul va folosi cu orgoliu această demnitate de cetățean al imperiului, nu doar făcând apel la tribunalul suprem roman, așa cum se știe (*Fap 22,28*), dar și prezentându-se în toate scrisorile sale cu al doilea nume al său în mod clar latin, Paul.

Tradiția posterioară, în secolul IV-lea, nu va ezita să creeze un epistolar apocrif între apostol și Seneca unde întâlnim expresii de acest fel. Seneca spre Paul: “Dacă numele unui om așa de mare și preaiubit de Dumnezeu va fi una cu numele meu, acest lucru nu va putea decât să fie ceea ce-i mai bun pentru Seneca al tău”. Paul către Seneca: “În timpul reflecțiilor tale ți-au fost revelate adevăruri pe care divinitatea le-a dat privilegiul de a le cunoaște numai pentru puțini oameni (...). Așadar, eu semăn într-un ogor deja fertil o sămânță nepieritoare, cuvântul imutabil al lui Dumnezeu”. Însă Paul nu este numai roman; cultura lui și activitatea lui se vor mișca mereu în atmosfera elenistă. El folosește greaca în mod creativ, forjând-o cu mare libertate ca și cum ar fi un fier incandescent: cunoaște resursele retorice ale acelei limbi, o reelaborează cu inventivitate atribuind accepțiuni inedite cuvintelor ca *sarx*, “carne”, *pnèuma*, “spirit”, *hamartia*, “păcat”, *dikaiosyne*, “dreptate”, *soteria*, “mântuire”, *eleutheria*, “libertate”, *agape*, “iubire”.

Așadar, istoria lui Paul se consumă într-o răscruce de culturi și cele trei identități ale lui de evreu, de roman și de grec sunt indispensabile pentru a-i înțelege opera și viața personală, care se desfășoară în tot bazinul mediteranean, deschizându-se și spre visul de a ajunge în marginea occidentală extremă, Spania (*Rom 15,22-24*). Din punct de vedere istoric, punctul clar extern și “profan” al cronologiei pauline este întâlnirea apostolului cu proconsulul roman Galion la Corint (*Fap 18,12-17*): o inscripție din Delfi ne atestă că acesta a locuit în orașul grec în anii 50-51. De la acest nod cronologic se încearcă să se ordoneze datele care nu toate se potrivesc, oferite de cele două izvoare neotestamentare citate deja, *Faptele Apostolilor* și *Scrisorile pauline*.

Pornind de la convertirea la creștinism, amintită deja, se pot reconstrui două traiectorii temporale. Prima, bazată pe *Faptele Apostolilor*, este ritmată de trei mari călătorii misionare ale lui Paul: după prima, se celebrează “conciliul” apostolilor la Ierusalim (anii 49-50); sunt apoi doi ani (58-60) de închisoare, în așteptarea procesului la Cezareea Maritimă, și alți doi ani de arest la domiciliu la Roma (60-62), în așteptarea rezultatului apelului făcut la curtea imperială supremă. Moartea, precedată de o altă detenție, ar trebui să fie plasată în anii 64-67, dar despre asta *Faptele Apostolilor* nu spun nimic. A doua traiectorie, bazată pe *Scrisorile pauline*, ar situa “conciliul” din Ierusalim după a doua călătorie misionară a apostolului în Grecia (50-51), ar introduce o ședere lungă la Efes, probabil cu închisoare (52-55), în timp ce arestarea la Ierusalim și închiderea la Cezareea ar data din anii 56-57, transferarea pe cale maritimă la Roma ar fi în iarna anului 57-58, arestul la domiciliu la Roma ar dura între anii 58-60, iar în anul 60, sub Nero, Paul ar fi fost condamnat la moarte. Dar, dincolo de această biografie cronologică, figura lui Paul

(După *L'Osservatore Romano*, 30 iunie -1 iulie 2008)

Traducere de pr. **Mihai PĂTRĂSCU**
www.ercis.ro

Otilia BĂLAȘ

Episcopul greco-catolic Ioan Inocențiu Micu Clain

- 240 de ani de la moartea sa -

Episcopul greco-catolic Inocențiu Micu Clain (1692-1768) este cunoscut în ultima jumătate de veac doar ca „întemeietorul programului luptelor politice și naționale ale românilor din Transilvania pentru dobândirea de drepturi și libertăți”. Puțini știu că Inocențiu Micu, înzestrat cu o rară inteligență, a fost călugăr în Ordinul Sfântul Vasile cel Mare și preot greco-catolic, la 34 de ani, Episcop, a fost ziditorul Blajului, centru și cetate de credință și cultură a românilor greco-catolici, numit și „Mica Romă”, în care s-a deschis prima școală în limba română, citadelă de spiritualitate și cultură cu rol de neegalat în viața poporului nostru, a fost inițiatorul Școlii Ardelene, un om al datoriei - **Un Apostol**.

S-a născut la Sadu, localitate din apropierea Sibiului, într-o familie de țărani. Când, în târgul Sibiului, îl vede un călugăr iezuit, acesta este impresionat de înfățișarea lui și-i cere părintelui să i-l dea „ca să învețe carte”. Un gând tainic îl făcea să vadă în adolescent un viitor episcop al românilor. Așa a început un destin.

Avea 15 sau 16 ani când s-a atașat iezuiților din Sibiu (1707 sau 1708). Acolo își începe studiile pe care le continuă la „Colegiul iezuiților” din Cluj timp de 5 ani. Având rezultate strălucite la studii, obține una din cele 12 burse destinate studenților greco-catolici din cuprinsul Austriei. Intră astfel în „Seminarul” din Târnăvia (1724-1729), oraș din Slovacia. În drum spre Târnăvia a trecut prin Oradea. De-acum, se va dăruia studiului, trăind bucuria de a-i fi deschise, prin aprobarea superiorilor, biblioteca iezuiților și a Seminarului. Pe lângă numeroase discipline, învață limba latină și ajunge să o stăpânească perfect. Descoperă că Arhiepiscopul Nicolaus Olahus, cancelar și regent, a fost român și că prin opera sa Europa a obținut referiri istorice privind originea romană a poporului român. Cunoaște și opera lui D. Cantemir, „Hronicul vechimii a romano-moldo-vlahilor” și, treptat, i se nasc în suflet „gândurile tainice” de a lupta pentru drepturile românilor din Transilvania.

Intră în Ordinul „Sfântul Vasile cel Mare”, moment în care primește numele de Inocențiu în locul numelui său Ioan, este hirotonit preot și, în 1729, Împăratul Carol al VI-lea, un protector al românilor, îl numește Episcop și consilier imperial, dându-i și dreptul de a reprezenta poporul român în Dietele Transilvaniei. Tot atunci i se dă demnitatea de baron, de unde și numele de Klein (Clain). În 28 septembrie 1732 a fost înscăunat cu mare pompă la Făgăraș.

În anii 1734-1735 este la Viena pentru a obține schimbarea domeniilor de la Sâmbăta de Jos și Gherla cu cele de la Blaj și, în primăvara anului 1737, a mutat

deja reședința episcopală de la Făgăraș la Blaj, păstrând pe mai departe numele de Alba Iulia și Făgăraș.

Când a ajuns la Blaj „*era o frumoasă zi senină. Pământul și văzduhul erau pline de haruri...*”. Inocențiu Micu, în reverenda neagră, „*pe marginea căreia se iveau, cu sfială parcă, firul roșu al portului vlădicesc*”, venise să-și ia în stăpânire noul domeniu. Pământurile Blajului, unde se ridicase în timp un conac de vânatoare, aparținuseră prin 1313 voievodului Herbord Blasius, de unde și numele localității. Privindu-și proprietățile, „*prin pânza fumurie a viitorului, vlădica românilor uniți vedea clădiri de școală, o mănăstire, o impunătoare catedrală așezată pe un dâmb, de unde zările puteau fi scrutate până departe spre Munții Făgărașului sau spre Apuseni*”. În zilele următoare, pe platoul de la îmbinarea Târnavelor, Arhiepiscopul se plimba tăcut, cufundat „*în meditații nepătrunse. Merge și mai stă; măsoară cu ochii și rărește pasul*”. În scurt timp a adus de la Viena pe renumiții arhitecți vienezi de origine italiană, Anton și Johan Martinelli, acesta din urmă era arhitectul Curții împărătești. Cu ei a reușit să realizeze tot ceea ce și-a propus: să ridice clădirile necesare pentru ca să facă din Blaj un centru de spiritualitate și cultură. A zidit pentru început reședința episcopală, Catedrala, o mănăstire și școli (Vestitele școli din Blaj au fost deschise de succesorul său, Episcopul Petru Pavel Aron). Mai dorea ca Blajul să fie și un centru economic, industrial și comercial, de aceea a adus coloniști români, mai ales meșteșugari.

Faptul că românii erau considerați „inferiori” prin cultură, l-a făcut pe Episcop să-și dea seama „*de necesitatea unei acțiuni de culturalizare grabnică a unui cât mai mare număr de conaționali ca și de necesitatea dotării Bisericii Unite cu cadre de conducere capabile să țină piept unor adversari în fața cărora trebuiau alte unelte de cultură decât cele tradiționale*” (George Ivașcu, „Istoria literaturii române”, Ed. Științifică, București, 1969, p.305). Acțiunea se încadra perfect în ideile iluministe iosefiniste ale vremii. Având nevoie de o preoțime „luminată și învățată”, se folosește de dreptul acordat românilor uniți și trimite la studii, în Viena și Roma, tineri teologi. Printre ei sunt și călugării Samuil Micu, Gh. Sincai și P. Maior, cei dintâi români „*cu învățatură mare cărora asemenea bărbați încă n-avut mintea românească*”. Despre ei, Al. Papiu Ilarian va spune: „*dacă nu era Clain, Sincai și Maior, românii astăzi istorie n-ar avea* (Ștefan Manciulea, „Episcopul Ioan Inocențiu Micu Clain și spiritul Blajului”, Blaj 1997, p.13).

(urmare din pag. 7)

Înflăcărat pentru cauza „Unirii” cu Roma, câștigă 600 de preoți pentru Biserica Greco-Catolică, încât la recensământul din 1733 reieșea că numărul preoților neuniți era de 458, iar a celor uniți de 2742. Cu deosebită tenacitate și-a apărat preoții, apelând la „Diplomele Leopoldine” din 1699 și din 1701, prin care se afirma că preoții uniți se vor bucura de aceleași drepturi ca și preoții latini. În sesiunea Dietei din 1738, Inocențiu a prezentat un proiect care cuprindea dezideratele Bisericii sale și formula în 17 puncte drepturi obligatorii pentru preoții săi. Episcopul obligă pe toți preoții greco-catolici să se instruiască și să se cultive, hirotonirea urmând să se facă doar după terminarea studiilor teologice. Mărturisirea credinței sale catolice o dovedește întreaga sa viață și emoționantele cuvinte din „Testamentul” său: „...ca ultima clipă a vieții mele să o sfârșesc în mărturisirea credinței catolice și în Unirea cu Sfânta Biserică Romană pe care totdeauna am iubit-o și cât am putut, n-am încetat a o răspândi”.

Din secolul al XVIII-lea, românii din Transilvania au în istoria luptelor politice pe Episcopul Inocențiu Micu, un „dârz și neînfricat ierarh, gata să-și dea până și viața pentru a câștiga pe seama poporului său drepturi și libertăți, asemeni cu acelea care le aveau pe atunci clasele privilegiate ardelene” (Op.cit., p.70). În Dietă, a cerut respectarea promisiunilor cuprinse în Diplomele Leopoldine: ridicarea românilor la rangul de a patra națiune în Transilvania (națiunile „recepte” erau doar ungurii, sașii și secuii). Argumentele lui sunt: *vechimea poporului român, originea romană și prezența lui majoritară*. Și aceste argumente se regăsesc continuu în vorbele și scrisul său. În Dietă răspunde cu mult curaj la jignirile aduse la adresa românilor, arătând starea jalnică în care se găsea poporul strivit de iobăgie. Actele Dietei consemnează că „*Episcopul și clerul unit cer niște lucruri pe care nimenea nu le-a cerut niciodată de la străbunii noștri și nu le va putea cere nici de la urmașii noștri ...*”.

Lupta politică inițiată de Episcopul Inocențiu Micu Clain „*pentru a obține drepturi și pentru poporul său de iobagi, drepturi egale cu celelalte națiuni din Transilvania*” a fost preluată și continuată de succesorii săi. În 1791, în timpul Episcopului Ioan Bob, s-a redactat cunoscutul memoriu „*Supplex Libellus Valachorum*”.

Atitudinea Episcopului a creat nemulțumire în Dietă și ideea de a-l înlătura era tot mai simțită. Răzmerița declanșată în Ardeal împotriva Unirii cu Roma de un călugăr ortodox sârb care se credea sfânt și care nici românește nu știa, a grăbit înlăturarea lui Inocențiu Micu. Mitropoliții sârbi au urmărit mereu - era o practică veche - „*acapararea*” ortodocșilor din Transilvania sub jurisdicția lor. În felul acesta, acel călugăr ciudat a primit misiunea să învrăjbească

Transilvania. Episcopul Inocențiu Micu Clain va pleca la Viena, dar aici ajunseseră deja învinuirile Dietei pentru „*râvna foarte mare pentru neamul său*”. În această situație s-a refugiat la Roma, unde a rămas până la sfârșitul vieții. Urmașul său a fost Episcopul P. Pavel Aron al cărui destin era să deschidă, la Blaj, vestitele școli confesionale gândite de predecesorul său.

D. Neda, în articolul „*Marele Inochentie Micu*”, din „*Cultura creștină*”, iulie-august, 1942, ca o concluzie la această situație, va scrie „*Va fi fost el, Petru Aron, și alți bisericani, stimat. Vlădicul Inochentie însă era adorat în tot cuprinsul Ardealului, de cler și de popor*”.

În timpul anilor îndelungați petrecuți la Roma, își mărturisea adesea dorul de patrie. Astfel, într-o scrisoare adresată în 1756 lui Petru Pavel Aron, spune: „*Nu știi cu ce dulceață ne atrage atât de mult pământul strămoșesc de nu ne îngăduiește să-l uităm. Zilele mele însă dau spre apus și voiesc ca sufletul meu, la timpul său, să aștepte învierea de apoi la mănăstirea Blajului...*”.

Blândul cărturar Samuil Micu Clain, nepotul Arhiepiscopului, a descris un fapt uimitor „*ca să rămână spre știrea și celor ce se vor opri, în vremuri mai târzii*” asupra vieții lui Inocențiu Micu: „*Când a murit la Roma Episcopul Clain, a căzut în polata de la Blaj, la pământ, icoana Episcopului Clain, fiind de față Episcopul de atunci Atanasie Rednic. Icoana aceasta, de nimeni mișcată, a căzut cu fața în sus, cu picioarele înainte, cu capul către ușă, cum este obiceiul a duce mortul*”.

Episcopul Inocențiu Micu Clain a murit la 23 septembrie 1768 și a fost înmormântat în biserica „*Madonna del Pascolo*”. La 22 iulie 1997 este exhumat și transferat în biserica, „*Bunei Vestiri*” a Colegiului Român din Roma. La 2 august 1997 se întoarce acasă, după mai bine de două veacuri, iar în 19 octombrie a aceluiași an este așezat în mormântul din Catedrala Blajului, ctitorită de el.

Cu un extraordinar simț al realităților naționale și cu darul convingerii cultivat de iezuiții care l-au format, Episcopul Inocențiu Micu Clain a servit până la jertfă Biserica Greco-Catolică și neamul.

În toată existența sa, Biserica Greco-Catolică „*n-a șovăit o clipă, pașii ei nu s-au clătinaț pe cărarea dreaptă și luminată de credință*” - istoria dovedește acest adevăr și prin oamenii mari pe care această Biserică i-a avut, prin sacrificiul lor care, în timpul mai apropiat de noi, a devenit martiriu. Primul din șirul lung al acestor bărbați este Episcopul Inocențiu Micu Clain.

La 240 de ani de la moartea sa, cei care nu uită că s-a ostenit, s-a luptat și s-a jertfit în numele dreptății și adevărului pentru Biserică și ai săi, îi aduc un smerit prinos de recunoștință.

Ateul ortodox

Departa de a fi un ins nereligios, ateul este sacerdotul cultului inexistenței lui Dumnezeu. Altarul său este propria sa conștiință teoretică, în fața căreia, plin de auto-evlavie, își oficiază și își propovăduiește cultul propriei păreri. Mentea lui cheamă cu “suspine negrăite” propriul intelect să pogoare și să spulbere amăgirile teologice.

Fundamentalismul ateu crește ca vâscul mai ales pe trunchiul religiilor care au reușit să se interiorizeze etnic. De aceea, mai atei decât ateii germani, britanici sau americani sunt ateii ortodocși. Ateul ortodox este hipersensibil la cadrul Ortodoxiei, ale cărui stereotipii seducătoare îi asmut nesațul. De altfel, aici se află ascuns și pericolul care pândește, cel puțin simbolic, destinul creștinismului oriental.

O reflecție teologică incomodă a lui Merejkovski avea să deconspire tocmai paradoxul acestei conduite: riscul credinciosului ortodox este să fie într-atât de hipnotizat de Ortodoxie încât să ajungă s-o iubească mai mult chiar decât pe Cristos! Iată descrie lapidar mentalitatea și comportamentul ateului ortodox. Dacă acesta șovăie de obicei să-L ia în serios pe Cristos sau pur și simplu respinge ca pe o penibilă superstiție realitatea lui Dumnezeu și cu atât mai mult evenimentul întrupării Fiului Său, în schimb este copleșit de prestigiul strămoșesc al tradiției religioase, de savoarea inconfundabilă a datinilor și de fastul destins al ritualului, în toate acestea admirând tot atâtea izbânzi istorico-culturale ale poporului nostru!

Pentru ateul ortodox, cultul reprezintă un fapt eminent cultural și o “modernitate religioasă”, exclusiv decorativă. Ateul ortodox exaltă fără rezerve valoarea muzeală a Ortodoxiei. Pe aceasta o aclamă zgomotos, sărind ca ars, ba chiar fiind gata să se

jertfească (el, care știți bine cu câtă parcimonie își administrează martiriul!) atunci când careva se atinge de cel mai neînsemnat fir de păr din creștetul ortodoxioarei lui.

Ființa ateului ortodox este captivată de estetica praznicelor, de opulența podoabelor care însoțesc spectacolul liturgic, de “exotismul” ambianței monahale, de stenica jovialitate a pogo-rămânelor de tot felul, ca și de inventivitatea arguțiilor duhovnicești care, în relațiile cu Puterea, consolidează “taina compromisului”. Este un conviv fermecător la agapele clericilor, gata să participe util la domolirea asperităților dintre Cristos și Mamona, știind mai bine ca oricine cât să întindă coarda cu popimea.

La toate astea mă gândeam zilele trecute, pe când străbăteam străduțele unui încântător cartier bucureștean, în plină zi de post a “Tăierii Capului Sfântului Ioan Botezătorul” (29 august, zi de doliu a creștinătății), când am avut prilejul să întâlnesc, una după alta, biserici care oficiau de zor tot atâtea nunți. Patru mirese, toate ignorante, cu aleșii lor, ignoranți și ei, și cu rubedeniile lor, ignorante și ele, împlineau la mii de ani distanță dorința anticei Irodiade, “schimbând netulburați cap de profet pe trup de curtezană”. Este greu de crezut însă că cei care oficiau aceste taine ar fi slujit în necunoștință de cauză. Iată-i, mi-am zis, care va sa zică, mireni și preoți înfrățiți în ambianța atot-înțelegătorului ateism ortodox postrevoluționar!

În rest, mă bate gândul că prea ne-am grăbit să ne fâlim cu îmbujoratul rezultat al referendumului recent, care proclama ca ortodoxă aproape 90 % din populația României. Realitatea se arată a fi, oricum, mai posacă.

Sorin DUMITRESCU

http://www.crestinortodox.ro/Ateul_ortodox

Comemorare Inochențiu Micu-Klein

Catedrala “Sfânta Treime” din Blaj a găzduit sâmbătă, 20.09.2008, manifestarea omagială a celui care în 1737 i-a așezat piatra de temelie și ale cărui rămășițe pământești așteaptă a doua venire a Domnului la temelia iconostasului ei: episcopul Inochențiu Micu-Klein. În exil fiind la Roma, acesta mărturisea: “Nu știu prin ce dulceață îi atrage pe toți pământul natal și nu îi iartă să nu-și aducă aminte de el. Zilele mele încă au dat în amurg, și aș vrea ca sufletu-mi, în clipa despărțirii sale de trup, să fie încredințat Creatorului prin slujbele voastre de dezlegare, iar osemintele mele să aștepte învierea ce a de apoi în mănăstirea Blajului. Căci este cunoscut că eu am pus întâia piatră la acel lăcaș, că am trudit foarte mult la el” (Scrisoare a lui Inochențiu Micu-Klein către Petru Pavel Aron, 1756). În veci pomenirea lui!

Foto: Pr. Adin POP

Ioan F. POP

Parisul – un mit disponibil

(VI)

Se dedică P.S.S. Virgil Bercea

Trebuie să recunosc că Roma m-a provocat la scris într-un anume fel, Parisul mă provoacă parcă puțin diferit. (De altfel, Roma este o doamnă, Parisul – un dandy). Așa cum acasă parcă alte resorturi mă stîrnesc la scris. Deși, oriunde, este doar bietul eu. Eul pus mereu și mereu în fața propriei zădărnicii. Călătoria este și un mod de a-ți verifica zădărniciile plasate în diferite colțuri ale lumii. Orice înstrăinare îți contaminează felul de a fi. Ceva nu mai funcționează la fel. Cîte un loc palpită într-un colț de memorie. Altele cad în umbră și uitare. Pustii sînt locurile pentru care nu mai bate nici o inimă. Pustii sînt inimile în care nu mai tresaltă nici un loc.

*

Noaptea trecută am dormit foarte prost. După biblioteca de dimineață, iau decizia ca după-amiaza să rămîn în cameră, pentru a mai *zădărnici* pe textele aduse de acasă. Mai am de văzut cîteva obiective turistice, dar mai sînt și cîteva zile de stat aici. De acum înainte diminețile le voi dedica turismului. Deja mă *furnică* o oarecare dorință de a mă întoarce acasă. De cîte ori vorbim la telefon, Octavian mă chestionează în legătură cu jucăria promisă. Indiferent de fascinația unui loc străin, tot te trage ceva spre casă. Fericiți cei care au un *acasă* pe care nu trebuie să-l caute. *Fericiți de cei care au văzut și au crezut...*

*

Să nu uit cîteva amănunte. Am văzut pe malurile Senei vapoare în care (mi s-a spus ulterior) locuiesc permanent unele familii. Un fel de casă pe apă. Am înțeles că nici nu plătesc impozit pentru asta. Mașinile sînt parcate, chiar și în pantă, lipite una de alta. Ca să iasă din parcare, una din mașini trebuie să o împingă pe cealaltă. Nu cred că la Paris există mașină care să nu fie lovită sau zgîrîiată. Sînt la mare modă, în rîndul tinerilor, tenișii și bascheții. Se poartă cu orice. Chiar și cu costumul. Toți tinerii, precum și majoritatea adulților, ascultă muzică în căști. În metrou, în muzee, pe stradă. Oriunde. Fiecare își pune dopurile muzicale în ureche și se închide în lumea lui. Nimeni nu e prea interesat de celălalt. Ci numai de lumea redusă la calapodul îngust al eului. Mă și mir că mai are rost să fii îmbrăcat... În metrou cam toată lumea citește, scrie, face cîte ceva. Pe malul Senei (unde astă seară am făcut o îndelungată plimbare, cam ca pe malul Crișului la Oradea), multă lume aleargă, face gimnastică, *jogging*, chiar exerciții de abdomen. Am senzația că uneori fiecare se comportă de parcă ar fi singurul locuitor al Parisului. Dacă nu poți

ocoli lumea, te faci că n-o vezi că, totuși, există. Îmi vine să zîmbesc cînd mă gîndesc că m-am *frecat* și eu un pic de Paris ca măgarul de gard...

*

Nerăbdarea de a mă întoarce acasă urcă în mine precum mercurul în termometru. Consult calendarul să văd dacă sînt în regulă cu zilele. La Paris, aproape că nu mai au nici o importanță. Contează doar cu ce le umpli. Ora s-a schimbat. Mai am de schimbat o *lume* și voi fi din nou acasă.

*

M-a surprins să aflu că, acum cîteva ani, aici a fost comentat un text de-al meu publicat cîndva într-o revistă literară. A fost reținut poate și datorită titlului lui ironic, polemic. Precum buzduganul zmeului, scrisul meu a ajuns înaintea mea la Paris. Cîndva, cînd nu credeam că voi vedea vreodată Parisul, l-am întrebant pe un amic orădean (tocmai întors de la Paris) doar ațit: dacă Parisul există. Acum văd că un răspuns *profund* la această întrebare nu e ușor de dat.

27. 03. 2007

Încep să dorm noaptea din ce în ce mai prost. Mai mult, visez tot felul de tîmpenii. Totul se datorează, poate, și faptului că se apropie ziua plecării. Groază mi-a fost de venit, groază îmi este de plecat. Încerc să bifez ultimele puncte de pe *agenda* turistică. În această dimineață am fost la Domul invalizilor. În biserica din incintă, a cărei cupolă este poleită cu aur, se află mormîntul lui Napoleon. Impozant, pe un fel de navă care ar trebui să cutreiere *in aeternum* istoria. Vizitez puțin curtea interioară (unde se află spitalul), și ies pe partea cealaltă, unde se deschide o perspectivă cuceritoare. Mă abordează o doamnă americană, pierdută și ea în Paris ca și mine. O interesează un muzeu de artă. O pot ajuta doar întrebînd, la rîndu-mi, portarul. Eu vreau să mă duc la Jardin de Tuilleries. Așa că facem, înspre Place de la Concorde, cîteva pași împreună. După ce trecem impresionantul pod, eu o iau spre obiectivul meu. Nu este foarte departe, deși de la metrou pînă aici am făcut o bună bucată de drum. Mă opresc în parcul care este de-a dreptul impresionant. Mă așez pe un scaun aflat pe marginea lacului și privesc indiferent lumea care se perindă încoace, încolo. După o vreme, mă hotărîsc să mă întorc. Văd în depărtare turnul Eiffel, așa că decid să o iau pe jos, pe malul Senei, pînă la cameră. Am avut

(continuare în pag. 11)

(urmare din pag. 10)

într-adevăr ce mă plimba, pentru că pînă la cameră am avut nevoie de o oră și jumătate de mers pe jos. A fost cam obositor, dar mi-a prins bine. Mai ales pentru că azi a fost cea mai frumoasă zi de cînd sînt la Paris. Am făcut aproape un marș forțat. Dar, pe de altă parte, orașul este unul care te îmbie la plimbare. Mai ales pe malurile Senei. Atîta vreme cît văd celebrul turn, totul este în regulă. Observ cum vapoarele care traversează Sena sînt pline de turiști care se bucură de panorama orașului. Ajuns în cameră, deschid harta și mă minunez de cît am mers pe jos. Mai aveam puțin și ieșeam din oraș...

După amiaza rămîn în cameră. Citesc puțin, dar fără prea mare tragere de inimă. Apoi ies în curtea misiunii, trag în piept puțin aer de Paris. După care mă plimb pe străzile din apropiere. Cum e vreme bună, mesele cafenelelor se mută pe trotuar. În orașele mari anonimul creează un anumit soi de indiferență, chiar de libertate. E vorba de libertatea care nu contează. De libertatea prin care poți face aproape orice, fără a interesa însă pe nimeni. De altfel, nu poți fi anonim decît în mulțime. Nu există anonim de unul singur, afară de faptul că fiecare își este sieși anonim. În general, oamenii trăiesc în *acvarii* diferite. Se privesc doar prin transparența sticlei. Se perindă indiferent unii prin fața altora. Fiecare cu acvariul lui. Se neglijează din ce în ce mai civilizată. În comunism, am trăit într-un acvariu în care apa nu s-a schimbat aproape cînzeci de ani. În capitalism se schimbă ceva mai des...

Vorbesc cu Lăcri și cu Octavian la telefon. Octavian îmi cere date precise despre jucărie. Acasă s-a stricat televizorul, așa că sînt așteptat cu un plus de nerăbdare. Cu nerăbdare aștept și eu întoarcerea, mai ales că părintele C., fiind plecat în pelerinaj, nu mă mai poate duce cu mașina la aeroport. Ne gîndim care ar fi cea mai simplă soluție de a ajunge la aeroport. De ce mi-a fost frică, evident, n-am scăpat.

În curtea misiunii discut cu un medic român care trăiește aici. Nu se mai întoarce în România, și-a construit deja un alt destin. Grea decizie, cred, să-ți *muți* destinul dintr-un loc în altul. Recunosc, nu aș fi în stare de așa ceva. Sînt prea țaran ca să umblu prea mult la destin. Chiar dacă mă întrezăresc destul de greu în lume, am nevoie, totuși, de prezența referențială a lumii mele. Cu toate minusurile ei. Aici e totuși o lume prea aseptică. Uneori, visele e bine să rămînă doar vise...

*

Mă gîndesc uneori la timpul din care absentez. La gîndirea care nu mai reflectă nici un timp. La spațiul care mă include doar pentru a mă înstrăina. Alteori, aș vrea să mă detașez de lucruri pînă la uitare. Ce bizar pare totul! Hrănim niște biografii în care nu încap, de la cap la coadă, nici măcar o idee ca lumea, necum o viață. Hrănim niște biografii în care abia dacă mai încăpem,

din cînd în cînd, și noi. Ne agățăm (unii) de cuvinte ca de niște colaci de salvare. Deși cuvîntul, lăsat pe mîna cui nu trebuie, poate duce chiar la deteriorarea cuvîntului. La așternerea tăcerii precum o cataractă. Scriitorii nu fac decît - cu o expresie a lui M. Blanchot -, să pregătească moartea ultimului scriitor. Există cuvinte care mai mult înstrăinează de cuvînt. Există cuvinte care nu pot fi niciodată tăceri. Există scriitori care mor chiar în învierea unor cuvinte. La sfîrșit va fi, evident, tot un cuvînt...

*

Sînt cuprins uneori de anumite melancolii care sînt gata să mă sugrume. Cad în brațele unor reverii ca într-o boală. Cad tot mai des în delirul acesta numit existență. Cad în ceea ce e mai puțin omenesc în mine. Cad în mine precum într-o prăpastie...

Alteori sînt momente în care mă *las* trăit într-o manieră aproape mecanică. Viața *curge* pur și simplu peste mine. Sau prin mine. Eu nu sînt decît un biet personaj într-o poveste care nu mai interesează pe nimeni. Nici chiar pe cel care o povestește. Ca să aibă cît de cît un sens, fiecare ar trebui să gîndească lumea pînă la capăt. Să se simtă integral responsabil de ea. Destinul ei ar trebui să fie *profesia* noastră de fiecare secundă. Gîndul ține, de fapt, lumea. Gîndul care mai știe să *gîndească*...

*

M-am tot întrebat, în legătură cu Radu Enescu, de care m-a legat o mare afecțiune culturală și umană, ce-am învățat de fapt de la el. Mă refer la multele zile petrecute la cafenele astoriene, la redacție sau acasă. Ce se putea învăța de la un om care nu a învățat niciodată, pe nimeni, nimic. Deși nu avea nici o metodă pedagogică, nici veleități de magistrat, totuși am învățat de la el poate cel mai important lucru din viață. În elanul meu cogitativ, mă așteptam de la el la mari lecții de filosofie, la scripuri și speculațiuni ideatice, la mari sinteze spirituale servite la minut. Și, cînd colo, el îmi servea zilnic mici, dar esențiale, lecții de viață, agrementate cu sarcasm și ironie. În fapt (îmi dau seama abia acum, în momente de reverii și grea melancolie) el m-a învățat indirect cel mai important lucru al vieții. Evident, fără să spună vreodată nimic în legătură directă cu asta. Radu Enescu m-a învățat să *învăț* să nu fiu singur. Mi-a *predat* lecții de singurătate. M-a învățat (fără să mă învețe) că viața, în banalitatea ei, merge bine cu spiritul cel mai rafinat. M-a învățat că ideile sînt chiar viața, nu opusul acesteia. Ca o confesiune, nemaifăcută pînă acum, datorită lui Radu Enescu nu am rămas singur, cum preconizasem la un moment dat. Îi mulțumesc tardiv pentru lecția pe care mi-a dat-o fără să mi-o predea...

(va urma)

Ziua Asociațiilor celebrată la Oradea

5 octombrie 2008 a fost o zi de sărbătoare pentru Eparhia Greco-Catolică de Oradea, fiind ziua în care reprezentanții laicilor din Eparhie s-au întâlnit, cunoscut și rugat împreună, sărbătorind împreună Ziua Asociațiilor. La inițiativa Biroului Pastoral al Eparhiei de Oradea, o dată pe an asociațiile care activează în cadrul acestei Eparhii se întâlnesc să schimbe impresii și idei despre scopul și munca lor, într-o ambianță de sărbătoare.

Au fost prezente, din diferite orașe, Asociații, Grupuri și Instituții ale Eparhiei de Oradea. Întâlnirea s-a desfășurat la Catedrala Sfântul Nicolae din Oradea, unde Liturghia a fost celebrată de PSS Virgil Bercea, Episcop de Oradea, împreună cu preoții spirituali ai fiecărei asociații. În cuvântul de învățătură PSS Virgil a insistat asupra rolului laicilor în Biserică, subliniind valoarea sentimentelor umane în comuniune, în societate și în familie și faptul că fără sentimente curate și sincere credinciosul nu poate să devină lucrător în via Domnului.

În continuare Corala "Francisc Hubic", Corul "Fiat Lux", Corul Oratoriului Maria Imaculata și Corul Studenților Teologi au dat răspunsurile muzicale solemne ale liturghiei. La sfârșitul Liturghiei, Episcopul

de Oradea a binecuvântat fiecare asociație în parte și i-a felicitat pentru activitatea depusă în anul pastoral 2007/2008. În mod special s-a adresat persoanelor în vârstă invitate, aceluia care au făcut parte din toate asociațiile de tineri, de adulți și din cele profesionale, și care astăzi se bucură de rezultatul muncii lor. Întâlnirea a continuat la Liceul Greco-Catolic din localitate, unde s-au prezentat cele mai reușite acțiuni din cadrul fiecărei asociații. Bineînțeles nu lipsit programul artistic al tinerilor și o masa îmbelșugată.

Biroul Pastoral

180 de ani de la înființarea Colegiului Național Samuil Vulcan din Beiuș

Anul acesta se împlinesc 180 de ani de la înființarea Colegiului Național Samuil Vulcan din Beiuș, cea mai veche și prestigioasă instituție de învățământ din această parte a țării. Episcopul greco-catolic Samuil Vulcan întemeia, la 6 octombrie 1828, la Beiuș, întâia citadelă a învățământului românesc din această parte de țară. Scopul înființării acestui așezământ de cultură este exprimat atât în actul de formare, dat la Oradea Mare, cât și în inscripția de pe frontispiciul venerabilei școli: "EDUCATIONI JUVENTUTIS HUIUS PROVINICIAE"

(pentru educarea tineretului acestei provincii). În actul de fondare, instituția de învățământ de la Beiuș era gimnaziu de patru clase, iar la 6 februarie 1835 este completat la șase clase, în vara anului 1853 fiind organizat primul examen de bacalaureat.

În perioada 1828-1851, limba de predare a fost latina, iar din 1851 a fost introdusă limba română; în 1854 regimul habsburgic impune ca majoritatea disciplinelor de studiu să fie predate în limba germană, din 1860 aceasta devenind obligatorie pentru toate materiile. De-a lungul timpului, liceul beiușean și-a consolidat prestigiul binemeritat, un argument fiind acela că școala amintită este prima din învățământul preuniversitar românesc care a dat țării, dintr-o singură clasă, trei academicieni: Marius Sala, Mircea Flonta și Dragoș Lazăr. Programul aniversar a debutat luni, 6 octombrie, cu deschiderea festivă și cu un pelerinaj la mormântul ctitorului de la Catedrala "Sf. Nicolae" din Oradea. Cu această ocazie PS Virgil Bercea a mulțumit cadrelor didactice și elevilor beiușeni, afirmând dorința Episcopiei de a susține în continuare învățământul beiușan. Manifestările vor continua pe parcursul întregii săptămâni.

Florin JULA

Simpozion Simion Bărnuțiu la Zalău

Pe parcursul a două zile, respectiv 9-10 octombrie 2008, s-a desfășurat sesiunea științifică "Istorie și civilizație în nord-vestul României", eveniment organizat de Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău, sub egida Consiliului Județean Sălaj, în colaborare cu Episcopia Română-Unită cu Roma, Greco-Catolică din Oradea, Academia Română - filiala Cluj și Institutul de Istorie "George Barițiu" din Cluj-Napoca. Manifestarea a fost dedicată împlinirii a 200 de ani de la nașterea lui Simion Bărnuțiu, celor 160 de ani de la Revoluția din anul 1848 și 90 de ani de la realizarea Marii Uniri.

Deschiderea oficială a lucrărilor a avut loc joi, 9 octombrie, în Sala "Avram Iancu" a Primăriei municipiului Zalău. La deschidere a luat cuvântul Elena Musca, directorul Muzeului Județean, care a mulțumit tuturor celor care s-au implicat și au sprijinit organizarea și desfășurarea acestui eveniment, după care a luat cuvântul PSS Virgil Bercea, Episcopul greco-catolic de Oradea. Preasfințitul Virgil a subliniat însemnătatea manifestării de la Zalău, prilej de bucurie și pentru că Simion Bărnuțiu a fost fiu al Bisericii noastre. Prefectul de Sălaj, d-l Andrei Todea, a readus în memoria participanților «bucuria de a-l cinsti pe marele Bărnuțiu». Primarul Zalaului, d-l Radu Capilnasiu, a pledat pentru "redobândirea mândriei naționale", în contextual integrării în Uniunea Europeană. În încheierea momentului oficial de la Sala "Avram Iancu"

a vorbit acad. Camil Mureșanu, din Cluj, președintele manifestării, despre "Adunarea Națională de la Blaj. Relatări din presă vremii".

După deschiderea oficială, lucrările sesiunii au continuat la Muzeul Județean de Istorie și Artă din Zalău, pe trei secțiuni - "Simion Bărnuțiu", "Anul revoluționar 1848" și "Istorie modernă și contemporană" - la aceste lucrări participând cu comunicări istorice, profesori, cercetători din Zalău, Oradea, Cluj-Napoca, Bocșa, Satu-Mare, București, Constanța, Deva și Alba-Iulia. În pauză dintre sesiuni a avut loc vernisarea expoziției de artă plastică "Urme" a artistului Dan Ștefan. La aceste lucrări au participat vicarii din Sălaj ai celor două Biserici istorice românești: Gheorghe Țurcaș și Ioan Ghiurco. Vineri, 10 octombrie, manifestarea a continuat la Bocșa (satul natal a lui Bărnuțiu) unde s-a oficiat de către preoții greco-catolici un parastas la Centrul Cultural "Simion Bărnuțiu", moment animat de un grup de elevi ai școlii din localitate cu cântece și poezii. S-a vizitat cripta unde se găsesc osemintele marelui Simion Bărnuțiu și au urmat alocuțiuni ale personalităților prezente.

Participanții s-au deplasat la Gorgana, lângă Sînmihaiu Almașului, unde s-a rostit o rugăciune de către preoții greco-catolici; au urmat alocuțiunile celor prezenți și salutul vice-primarului din localitate. Un grup de copii au cântat cântece patriotice.

Pr. Protopop Valer Părau

Biblia, zi și noapte

În perioada 5-11 octombrie a.c. s-a desfășurat la Roma un eveniment religios și cultural deosebit de important. Este vorba de *citirea integrală a Bibliei*, de la primul verset al Genezei până la ultimul verset al Apocalipsei, eveniment ce a durat aproximativ 139 de ore de lectură fără întreruperi. Evenimentul s-a desfășurat în *Bazilica Sfânta Cruce în Ierusalim* din Roma. Acest proiect a debutat în aceeași zi cu Sinodul Episcopilor Catolici.

Inițiativa aparține unui grup de prieteni pasionați de Sfânta Scriptură, fiind deja desfășurat în diferite orașe din Franța și Italia. Printre organizatorii principali ai acestui proiect sunt posturile de televiziune Rai Uno și Rai Educațional, fiind de asemenea colaboratori și Sfântul Scaun, Secretariatul General al Sinodului Episcopilor Catolici, Conferința Episcopală Italiană, Consiliul Pontifical pentru Promovarea Unității Creștinilor și cel pentru Promovarea Dialogului Interreligios, Vicariatul de Roma precum și Arhiepiscopia Ortodoxă a Patriarhatului Ecumenic de Constantinopol, Federația Evanghelică a

Societății Biblice din Italia și cu o semnificație deosebită pentru Biblia Ebraică - reprezentanți ai Comunității Ebraice din Italia și ai Sinagogii din Roma. Din partea statului Italian printre organizatori se află Primăria Romei și Ministerul Culturii.

Sfântul Părinte Papa Benedict al XVI-lea a lansat proiectul la rugăciunea *Angelus* de duminică, 5 octombrie, invitând pe toată lumea să participe atât prin prezența fizică la Bazilică cât și prin intermediul canalelor de televiziune. În același timp și-a arătat gratitudinea față de cei aproximativ 1200 de cititori din peste 50 de țări. Santitatea Sa a citit primele versete din Sfânta Scriptura, duminică seara de la orele 19.00.

Proiectul se încadrează în contextul Anului Paulin, Sfântul Pavel îndemnând a se transmite Cuvântul Domnului prin orice mod oportun timpului. Cititorii sunt oameni de toate felurile care și-au arătat dorința de a citi în direct textul sacru, înscriindu-se prin intermediul internetului.

Anton CIOBA

Nicolae TĂUTU

Francisc Hubic – Liturghiile

(IV)

Cu această compoziție și cele care au urmat, d-nul profesor Hubic a rupt cu tradiția din ritul oriental de a nu cânta cu instrumente în biserică, ci numai vocal, din două strane” își amintește profesorul de muzică Ambrozie Iluțiu, elev la liceul din Beiuș al profesorului Francisc Hubic, într-o scrisoare „Pro memoria” adresată familiei Hubic în 1974³. Deci, pentru a mări numărul instrumentiștilor din orchestră pe lângă cei din Beiuș, de la „Lyra” și de la liceu, maestrul a invitat și elevi ai Școlii Normale din Oradea, foști elevi la Beiuș. Această colaborare s-a realizat nu numai la Liturgia mare din 1920 ci și la alte compoziții cu orchestră: „Vecernia” (1921), „Psalmul 93” (1914). Profesorul Ambrozie Iluțiu amintește cum a învățat să cânte la violă de care nici nu auzise înainte, cum a îndrăgit-o apoi toată viața. Părintele Aloisie Tăutu a învățat să cânte la violoncel, în orchestră, ambii îndrumați de profesorul Hubic.

Această liturghie a fost cântată în duminici și sărbători la Beiuș ani în șir, cu părți din ea a organizat „Mari Concerte Religioase” în 1924 - cum sunt anunțate pe afișe - la Lugoj în 29 aprilie, în sala Teatrului Național și în 2 mai la Craiova tot în sala Teatrului Național. Alături de compoziții de Mendelssohn (*Psalmul 100*), Kiriac (*Sfânt*), Ghica Comănești (*Lăsați pruncii*), Hubic (*Născătoare, Doamne strigat-am, Lumină lină, Psalm*), toate a capella, în partea a doua a programului erau părți importante din Liturgia din 1920 toate cu acompaniament de orchestră: *Cristos a înviat, Carii pe Cheruvinia, Ca pe împăratul, Cu divinitate, Sfânt, Pre Tine, Cuvine-se, Îngerul a strigat*.

Despre concertul de la Lugoj, prezentat de „renumitul cor al Liceului din Beiuș, dirijat de profesorul Francisc Hubic”, PSS dr. Alexandru Nicolescu de Lugoj, viitorul mitropolit de Blaj, iubitor de muzică sacră, în cuvântarea sa aprecia: „aseară pe aripile cântării religioase ne-ați înălțat în sferile înalte ale atmosferei pure, dumnezeiești. Ne-ați scăpat de cătușele grele pământești și ne-ați înălțat de pe pământ în ceriu, au fost clipe neuitate de reculegere sufletească. Admirat-am pe lângă tehnica frumoasă a glasurilor voastre, rotunjimea tonurilor maestrului vostru, flexiunile, înmlădirile-i elegante și ușoare, trecerile grațioase, line, catifelate, admirat-am varietatea motivelor și accentelor așa de corespunzătoare textului pe care se vede că l-a meditat maestrul vostru așa de adânc. Peste tot ne-a plăcut gravitatea și seriozitatea amestecată fericit c-o dulceață și gingășie neasemuită a muzicii iubitelui vostru maestru ce te pătrunde și-ți răscolește tainițele sufletului. Se vede că maestrul vostru s-a rugat mult lui Dumnezeu și-a studiat serios ... îmbinarea vocilor cu glasul sonor al instrumentelor ... Cu adevărat o inovație preafericită!”

Transferat la Oradea în septembrie 1924, ca dirijor al corului „Unirea” al Catedralei și ca profesor la Academia Teologică Greco-Catolică de Filosofie,

Pedagogie, de Psihologie, de Istoria bisericii, de Cânt și Rit bisericesc, care toate onorează dar și obligă la eforturi mari, de care se achită cu mare conștiințiozitate, găsește energia creatoare pentru a realiza Liturgia pentru cor mixt și orchestră din 1927 și Liturgia în Re Major pentru cor mixt și orchestră din 1929, aflate în manuscris.

În acest interval scurt de timp a trebuit să pregătească muzical două evenimente majore din viața eparhiei noastre: aniversarea a 150 de ani de la înființarea eparhiei (1777-1927) și aniversarea centenarului Liceului eparhial din Beiuș (1828-1928). La ambele evenimente participarea corului Catedralei sub bagheta maestrului a fost prestigioasă, a contribuit la reușita și splendoarea lor. La serbările eparhiei a interpretat în Catedrală liturgia arhierescă cu piese corale de G. Muzicescu și Francisc Hubic, din liturghiile pentru cor mixt și orchestră din 1920 și 1927. Punctul culminant l-a constituit Concertul muzical cu piese compuse de Felix Mendelssohn Bartholdy, *Psalmul 100*, în interpretarea unui cor mixt din 150 coriști și a *Psalmului 93* pentru cor mixt și orchestră de Francisc Hubic, care a dirijat și „corul monstru” cum l-a numit presa vremii în sala „Cercului catolic” (actualul sediu al Filarmonicii orașului). Tot cu această mare ocazie s-a pus în scenă piesa de teatru *Cu noi este Dumnezeu*, la Teatrul „Regina Maria” din Oradea, pe muzica lui Francisc Hubic. Corul „Unirea” cu dirijorul și compozitorul său s-au acoperit de glorie la aceste manifestări aniversare.

La festivități a participat și Nunțitul Apostolic Angelo Maria dei Conti Dolci, alături de PSS Valeriu Traian Frentiu, delegați ai oficialităților locale, ai bisericilor și un mare număr de credincioși.

În anul următor, 1928, s-a aniversat centenarul înființării Liceului din Beiuș (1828-1928) „Samuil Vulcan” pentru care a compus special „Imnul liceului din Beiuș pentru cor mixt, cor bărbătesc și cor de copii”. Zilele de 30-31 mai au fost zile de mare sărbătoare la care au participat episcopii Dr. Valeriu, Traian Frentiu (Oradea), Dr. Iuliu Hossu (Gherla), Dr. Alexandru Nicolescu (Lugoj), Roman Ciorogariu (ortodox, Oradea), preoți, gen. Berthelot, miniștri ai Cultelor, Alexandru Lepădatu, al Instrucțiunii Publice – Dr. Angelescu (București), gen. Traian Moșoiu. Liturgia episcopală a fost oficiată în biserica greco-catolică din centrul orașului, de toți episcopii greco-catolici. Răspunsurile au fost date de corul și orchestra Catedralei din Oradea conduse de maestrul Francisc Hubic, despre care mulți spuneau că „numai la operele și catedralele mari din apus se mai pot auzi astfel de prestații muzicale” și care a încântat auditorul. La finele Liturghiei s-a cântat *Te Deum* de Francisc Hubic. Festivitățile au fost încheiate de corul „Unirea” al Catedralei printr-un concert, dirijat de Francisc Hubic și de elevii liceului dirijat de prof. I. Bușița din localitate.

(continuare în pag. 18)

³ scrisoarea de găsește în arhiva familiei Hubic

Ioan DĂRĂBĂNEANU

Cu Episcopul meu acasă și la Lourdes

În data de 26 mai, aflându-mă la Lourdes, mi s-a spus: „l-am văzut și am vorbit cu Preasfinția Sa Virgil, în zona Catedralei Sfântului Rozar”. Am trimis mesajul meu de bucurie sufletească peste tot în Lourdesul pelerinajului: la grotă Sfintei Bernadetta și la Basilica Sfântului Rozar, la statuia Sfintei Fecioare, la casa Bernadettei, și pe Calea Cruci.

Bucuria mea l-a întâlnit pe PSS Virgil Bercea la cele două liturghii concelebrate de Preasfinția sa și preoții români aflați în pelerinaj și încă odată în apropierea Porții Sfântului Mihail.

O bucurie însoțită de mândrie și laudă.

Bucurie, mândrie și laudă o - trinitate de sentimente, trăiri, de loc surprinzătoare și nici noi, pentru mine, deoarece de câte ori l-am întâlnit pe episcopul meu - și nu a fost de puține ori le-am trăit din plin.

Acolo la Lourdes au avut o altă intensitate, o altă conotație ceea ce m-a condus către o meditație, a cărei denumire am exersat-o în variante personalizate. Nu am putut să rezist tentației virtualului publicist din mine și am tot repetat :

„Cu episcopul meu la Ioaniș și la Lourdes”

„Cu episcopul meu la Suplacu de Barcău și Lourdes”

„Cu episcopul meu la Beiuș și la Lourdes”

Seria încercărilor a continuat până în momentul în care am realizat că denumirea cea mai potrivită ar fi „Cu episcopul meu acasă și la Lourdes”

Gândurile mele s-au oprit sprijinite irevocabil într-un fragment dintr-o scrisoare scrisă de Sfântul Augustin, din care îmi aminteam doar frânturi. Din aceste frânturi s-a născut în cursivitate și unitate frazeologică și conceptuală mesajul transmis de Sfântul Augustin, preoților și episcopilor lumii, de atunci și până la sfârșitul cel pământean: **responsabilitatea, greutatea și dăruirea demnității** de preot sau episcop.

Întors acasă am căutat cuvintele Sfântului Augustin în cartea „Augustin de Hippona” semnată de Carlo Cremonna, pentru a le nota aici și a le transpune zilelor noastre, într-o meditație laică.

„În această viață și, în special în acest timp, nu este nimic mai ușor și mai de cinste, pentru un bărbat decât demnitatea de episcop, de preot și de diacon. Dar nici mai trist, mai dăunător și osândă în fața lui Dumnezeu, dacă e primită cu neglijență sau cu ambiții josnice. Și deopotrivă în aceste vremuri nu este nimic mai greu, mai obositor, mai periculos dar nimic nu este, în fața lui Dumnezeu, mai plin de bucurie decât demnitatea episcopului sau a preotului sau a diaconului”.

În relație cu Lourdes-ul, de unde a pornit această meditație , extrag doi subiecți din învățătura Sfântului

Augustin: episcopul care a fost cu mine (și cu noi) la Lourdes și preotul care ne-a însoțit pe tot parcursul pelerinajului.

Spiritul Sfintei Fecioare de la Lourdes, în spațiul acela curățitor de suflete și trupuri, m-a ajutat să-mi clarific, să denumesc în cuvinte o stare sufletească pe care am trăit-o de fiecare dată când am avut un timp și un spațiu comun cu episcopul meu.

Am știut atunci, la Lourdes, că această stare se numește „nevoia de episcop”. M-am străduit, nu cu sforțare, ci cu bucuria revelației, să reproduc filmul multelor întâlniri cu PSS Virgil. Prima tentație a fost să le număr, dar la cifra 10, m-am oprit speriat de pericolul infatuării (tendința de a-mi atribui mie un merit nejustificat în aceste întâlniri). În locul acestei nevoiaș, ba chiar meschine statistici, în privirile memoriei mele sau oglindit fețele credincioșilor greco-catolici surprinse în momentul întâlnirii cu Preasfinția Sa la Borod, Beiuș, Zalău, Delani sau Oradea. Strălucirea chemătoare din privirile lor însemna și „nevoia de episcop” care înlesnește trăirea creștină, apropierea de Dumnezeu și induce o anumită stare de siguranță pentru jindul nădejdlor credincioșilor de recuperare, reintegrare în Biserica noastră Greco-Catolică, lovită în vremurile cumplitei secete comuniste, dar și acum, de o păcătoșenie frățească greu de înțeles.

„Nevoia de episcop”, în cazul nostru binecuvântatul, PSS Virgil, provine și din nevoia de **bucurie** a credincioșilor. O primă întâlnire este dominată de emoție, poate o emoție primară, nevinovată, dar și neconștientizată, impusă de specificul psihicului uman. După mai multe întâlniri emoția rămâne, dar lasă loc analizei, conștientizării și în felul acesta bucuria întâlnirii cu episcopul devine mai mult o **calitate** și mai puțin o emoție așa cum apare bucuria în Vechiul Testament și Noul Testament. Bucuria escatologică de a fi cu Cristos se realizează repetat și întărit cu fiecare întâlnire, prin starea „a fi cu episcopul” reprezentantul lui Dumnezeu.

Prin natura sa omul asociază bucuria cu mândria. O stare pe care o simțim, noi credincioșii, de asemenea la fiecare părtășire cu episcopul nostru, când prăznuim „nevoia de episcop” la întâlnirile cu Preasfinția Sa.

Mândria o stare de spirit, pe care Cartea Sfântă o așeza în aria păcatului. Oare este vorba de orice mândrie? De această mândrie pe care o simțim noi credincioși la întâlnirea cu episcopul?

Răspunsul este categoric negativ. Nu este vorba de această mândrie care însoțește bucuria, pentru că mândria credinciosului greco-catolic, simțită de

(continuare în pag. 16)

Tășnadul a fost în sărbătoare!

Cu o efervescență creștinească extraordinară tășnădenii și pot spune nu doar ei, ci sătmăreni de pe tot cuprinsul județului, la care s-au adăugat numeroși turiști aflați în stațiunea turistică Tășnad, s-au închinat Preacuratei Fecioare Maria, bucurându-se de statuia itinerantă din sanctuarul portughez atât de cunoscut în lumea creștină, Fatima. Timp de șapte ore, cât a durat popasul în Biserica greco-catolică «Nașterea Fecioarei Maria», credincioși de diferite confesii și-au așternut la picioarele Preacuratei rugăciunile, într-un șir nesfârșit, întrerupt doar în timpul expunerii unui documentar filmat despre aparițiile Fecioarei Maria de la Fatima, de împărtășirea credincioșilor și de rugăciunea copiilor și tinerilor, care au încredințat ocrotirii materne a Maicii Domnului pe copiii din lumea întreagă și în special pe cei afectați de indiferența celor mari.

Statuia a fost însoțită de patru tineri voluntari, un român din Timișoara și trei italieni, care au ales să-și petreacă unul vacanța și ceilalți concediul în compania statuii Preacuratei. Am stat de vorba cu Miguel Angel Gutierrez, Roberto De Pascalis și Roberto Mellone, care au acordat un scurt interviu în exclusivitate cititorilor Cronicii Sătmărene.

- Când ați sosit în România?

Miguel Angel Gutierrez: *Am sosit în România în 8 august, la invitația Preasfinției Sale, episcopul dr. Virgil Bercea, care a dorit să ofere, astfel, credincioșilor din Episcopia de Oradea, prilejul de a se pregăti spiritual pentru apropiata sărbătoare a Adormirii Maicii Domnului și ridicarea cu Trupul la Cer. Până la 15 august, când ne vom reîntoarce la Oradea, vom străbate toate protopopiatele episcopiei de Oradea.*

- Cum ați ajuns să însoțiți statuia de la Fatima?

- *Toți trei facem parte din Asociația «Luci sull'Est», Lumina spre Est. Aceasta este o asociație formată din*

laici, constituită în 1990, cu scopul de a sprijini comunitățile creștine în realizarea unor proiecte, cum este cel de azi sau pentru tipărirea unor cărți cu caracter religios.

Anul trecut am fost în România, dar în sudul țării, în orașe cum sunt Bucureștiul și Craiova. Dar am parcurs numeroase țări din spațiul ex-sovietic, am fost în Lituania, în Letonia și chiar în depărtata Siberie.

Roberto De Pascalis: *Eu sunt carabinier și am dorit să arăt tinerilor că o vacanță se poate petrece și așa, prin activitate de voluntariat.*

- Cum vi s-a părut întâlnirea cu Tășnadul?

- *A fost cea mai reușită întâlnire de până acum și vrem să-l felicităm pe pr. Alin Bolduț pentru tot ceea ce a făcut. Ne-a impresionat credința oamenilor care au venit într-un număr impresionant la întâlnirea cu Fecioara Maria. Și ne-a mai bucurat un lucru: faptul că tinerii și copiii au fost nelipsiți pe parcursul întregului program de închinare.*

Cu gândul la Preacurata Fecioara Maria, cu ochii spre statuia Ei de la Fatima și cu sufletul în genunchi, credincioșii din Tășnad și-au luat rămas bun de la tinerii care au însoțit-o, iar tinerii au obținut promisiunea unei colaborări viitoare cu Asociația «Luci sull'Est».

Alice Valeria BOLDUȚ

(urmare din pag.15)

fiecare întâlnire cu episcopul său, nu este o mândrie răzvrătită, care refuză să depindă de Dumnezeu, nu este o „superioritate (individuală) care se umflă”, ajungând la amăgire și trufie. Nu este o mândrie izvorâtă din mândria și lauda de sine.

Este o mândrie curată, în consonanță cu înțelepciunea divină, în imediata vecinătate a bucuriei și a laudei, cu care se confundă. Nevoia de episcop, înseamnă și nevoia de laudă. Dumnezeu ne-a hărăzit cu această dorință, această nevoie, dar în modul arătat de Noul Testament, prin cuvântul eucharstein care ar însemna a mulțumi. Amintindu-ne de ritualul și închinarea la Templu ne dăm seama că lauda este cauzată de bucuria, prezenței răscumpărătoare a lui Dumnezeu. (Deut.27.7) Și deoarece „câți în Cristos ne-am botezat, în Cristos ne-am și îmbrăcat” avem dreptul la laudă cauzată de prezența episcopului nostru, ca și un fel de „ecou al laudei din ceruri” (Apoc.4:11), lauda fiind o caracteristică a poporului lui Dumnezeu.

Lauda lui Dumnezeu nu trebuie să depindă

de sentimente ori împrejurări. Noi fiind însă oameni, trăim în mijlocul împrejurărilor și ne îmbrăcăm în veșmintele sentimentelor. Din acest motiv trăim din plin și exersăm cu bucurie lauda de mulțumire cu fiecare prilej de împlinire a nevoii de episcop și o exprimăm individual sau colectiv, prin rugăciuni, prin primirea Sfintei Euharistii, pâinea și sângele lui Cristos, din mâna episcopului, prin cântecele noastre de bucurie.

Bucuria, Mândria și Lauda față de episcopul locului sunt trăite de noi credincioșii din Eparhia de Oradea cu facilitare și exprimare spontană, naturală pornită din zâmbetul dăruitor și privirile, porți deschise larg spre primirea sufletelor noastre care nu au nici măcar timp pentru reținere sau timiditate nemotivată.

Zâmbetul, privirile surâzătoare, cuvintele de binecuvântare mângâiate de o tonalitate blândă, însoțite de gestul inconfundabil, dăruitor de energie a punerii mâinii pe creștetul sufletului credincioșilor sunt exprimări a *bucuriei, mândriei și laudei* episcopului PSS Virgil față de noi, frații săi întru Cristos și păstorire.

Sinodul mondial al Episcopilor

Papa Benedict al XVI-lea a deschis Sinodul mondial al Episcopilor despre Cuvântul lui Dumnezeu exprimându-și speranța că acesta va da naștere unui nou dinamism misionar în regiunile lumii în care se pare că "Dumnezeu este mort". În ziua de duminică, 5 octombrie 2008, Papa a prezidat la Bazilica San Paolo fuori le mura Liturgia inaugurală a Sinodului care se va încheia în 26 octombrie.

Tema Sinodului este "**Cuvântul lui Dumnezeu în viața și misiunea Bisericii**".

"Națiuni care odinioară erau bogate în credință și în vocații, acum își pierd propria identitate, sub influența vătămătoare și distructivă a unei anumite culturi moderne", a remarcat Sfântul Părinte în predica sa. "Există unii care, hotărând că 'Dumnezeu este mort', se declară 'dumnezeu' pe ei înșiși, considerându-se singurii artizani ai propriului destin, proprietari absoluți ai lumii", a continuat el. "Debarasându-se de Dumnezeu și nemaiășteptând de la El mântuirea, omul crede că poate să facă ceea ce-i place și că poate să se pună pe el ca singură măsură a lui însuși și a propriei acțiuni. Însă atunci când omul îl elimină pe Dumnezeu din propriul orizont, îl declară pe Dumnezeu "mort", este într-adevăr mai fericit? Devine într-adevăr mai liber? Atunci când oamenii se proclamă proprietari

absoluți ai lor și singurii stăpâni ai creației, pot într-adevăr să construiască o societate în care să domnească libertatea, dreptatea și pacea?"

Papa Benedict al XVI-lea a răspuns negativ la această întrebare, explicând că, "așa cum demonstrează pe larg știrile zilnice", cu această viziune "se extind arbitriul puterii, interesele egoiste, nedreptate și exploatarea, violența în toate exprimările sale". "Punctul de sosire este că omul se simte tot mai singur și societatea tot mai dezbinată și confuză". Papa a spus că cu acest Sinod Biserica dorește să arate lumii "că răul și moartea nu au ultimul cuvânt, ci până la urmă Cristos este cel care învinge. Mereu! Biserica nu încetează să proclame această veste bună, așa cum se întâmplă și astăzi, în această Bazilică dedicată Apostolului neamurilor, care cel dintâi a răspândit Evanghelia în vaste regiuni din Asia Mică și din Europa".

Pentru a împlini această misiune, a adăugat Pontiful, "prima și fundamentala misiune" a Bisericii este aceea de a se hrăni din Cuvântul lui Dumnezeu. "De fapt, dacă vestirea Evangheliei constituie motivația ei de a fi și misiunea ei, este indispensabil ca Biserica să cunoască și să trăiască ceea ce vestește, pentru ca predica ei să fie credibilă, în pofida slăbiciunilor și sărăciilor oamenilor care o compun". Citând din Sf. Ieronim, el a adăugat: "Cel care nu cunoaște Scripturile, nu cunoaște puterea lui Dumnezeu și nici înțelepciunea lui. Necunoașterea Scripturilor înseamnă necunoașterea lui Cristos".

www.catholica.ro

Mesajul PF Daniel

Cuvântul lui Dumnezeu este sămânță de sfințenie și viață veșnică

Mai întâi de toate dorim să transmitem salutul Nostru călduros tuturor participanților prezenți la cea de a XII-a sesiune a Sinodului Episcopilor Bisericii Catolice din întreaga lume, întruniți acum la Roma.

Tema acestui Sinod, "Cuvântul lui Dumnezeu în viața și în misiunea Bisericii", se situează pe linia preocupării comune a Bisericilor noastre pentru a sublinia și reafirma rolul pe care îl are Cuvântul dumnezeiesc în dinamica misionară a începutului de veac XXI.

În acest sens vă aducem la cunoștință cu bucurie că Biserica noastră Ortodoxă Română, prin glasul unanim al ierarhilor săi, a declarat anul 2008 ca „An jubiliar al Sfintei Scripturi și al Sfintei Liturghii”. Aceasta subliniază legătura organică și de nedespărțit între Sfânta Scriptură și Sfânta Liturghie, între Cuvântul lui Dumnezeu și Sfânta Euharistie, izvorul hranei celei indispensabile ființării oricărui creștin, singura în măsură să răspundă foamei și setei spirituale care caracterizează pe omul contemporan (cf. Docum. Laboris, 35; 46).

Întregul tezaur liturgic al Bisericii Ortodoxe este profund marcat de cuvintele Scripturii care penetrează deopotrivă rugăciunile și imnele pe care creștinii le aud la slujbele la care participă. Lecturile care au loc în timpul slujbelor noastre cuprind de asemenea o parte considerabilă a cuvintelor inspirate de Dumnezeu prin gura profeților și a apostolilor, din cărțile sapiențiale sau din psalmi. În fruntea celor mai citite pericope din Scriptură în cadrul slujbelor noastre tradiționale se află epistolele Sfântului Apostol Pavel. Ca semn de cinstitie și de prețuire pentru personalitatea și pentru scrierile Sfântului Apostol Pavel, creștinii din România vor avea marea bucurie ca la ceremonia resfințirii Catedralei patriarhale din București, în data de 26 octombrie, să venereze moaștele Sfântului Apostol Pavel aduse de la Veria (Grecia).

Considerăm că, în contextul european secularizat de astăzi, zelul misionar al Sfântului Apostol Pavel ne poate inspira, iar rugăciunile sale ne pot ajuta în activitatea noastră misionară.

În încheiere, dorim deplin succes și roade bogate participanților la cea de-a XII-a sesiune a Sinodului Episcopilor, felicitându-vă pentru tema inspirată pe care ați ales-o spre dezbateră în acest an.

Cu frățescă dragoste în Cristos și deosebită stimă,

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Paul, de la convertire ...

(urmare din pag. 6)

este decisivă pentru istoria Bisericii la nivel teologic. Sunt două perspective deschise de acțiunea lui, perspective decisive pentru creștinătate. Prima este de ordin pastoral. Paul lansează mesajul lui Cristos către orizonturi externe terenului de plecare, cel ebraic, devenind în felul acesta Apostolul neamurilor prin excelență. El este ferm convins că “nu mai este nici iudeu, nici grec, nici sclav, nici om liber, nici bărbat și nici femeie: voi toți sunteți una în Cristos Isus” (*Gal 3,28*). Este o alegere care comportă tensiuni în interiorul creștinătății de la începuturi, așa cum este atestat de “conciliul” din Ierusalim (*Fap 15*) și de polemica avută cu Chefa-Petru, evocată de însuși Paul, scriind galatenilor. Însă convingerea lui este nemișcată și va fi atestată de tot ministerul său apostolic: “Cel care m-a ales încă din sânul mamei mele și m-a chemat prin harul său, mi l-a descoperit pe Fiul său în mine ca să-l vestesc păgânilor” (*Gal 1,15-16*).

Desigur, această deschidere implică o elaborare a limbajului însuși și chiar o ulterioară aprofundare a mesajului lui Cristos. Astfel se deschide o a doua perspectivă la fel de fundamentală, cea strict teologică. Paul oferă un plan ideal al său care este construit prin diferitele sale scrisori și care își are centrul în Cristos și în unul din nodurile sale principale, în așa-

numita “îndreptățire prin credință și prin har”. Ea este formulată de trei ori în mod esențial într-un singur verset din *Scrisoarea către Galateni*: “Știind că omul nu este justificat din faptele Legii, ci doar prin credința în Isus Cristos, am crezut și noi în Isus Cristos ca să fim justificați prin credința în Cristos, și nu prin faptele Legii, pentru că nimeni nu va fi justificat prin faptele Legii” (2,16).

Pe această teză se va dezvolta nu numai *Scrisoarea către Galateni*, ci și capodopera teologică a apostolului, *Scrisoarea către Romani*: dar desigur că cele 432 de versete ale acesteia din urmă fac spațiu spre alte linii și domenii de gândire care fac din teologia lui Paul o stea polară pentru reflecția seculară a Bisericii, uneori și ca “semn de contradicție”: ne gândim numai la Reforma protestantă și la dezbaterile mereu vie și rodnică asupra gândirii pauline, o gândire foarte articulată și asupra temelor ecleziale și morale.

Avea dreptate poetul Mario Luzi atunci când scria: “Paul este o figură enormă care provine din haosul erorii și al așteptării neliniștite a oamenilor pentru a da un sens speranței”.

Și speranța pentru apostol nu se putea întemeia decât pe “Cristos, puterea lui Dumnezeu și înțelepciunea lui Dumnezeu” (*1Cor 1,24*).

Francisc Hubic ...

(urmare din pag. 14)

În 6 decembrie 1930, de hramul Catedralei „Sfântul Nicolae”, s-a oficiat o liturghie pontificală de către episcopul Valeriu Traian Frențiu. Răspunsurile le-a dat corul mixt cu orchestră al maestrului compozitor Francisc Hubic, cum consemna presa vremii. A asistat și Nunțiul Papal Angelo Maria dei Conti Dolci.

Între 21-22 noiembrie 1931 are loc la Oradea Congresul general al AGRU. În aceste zile festive corul Catedralei a făcut surprize plăcute chiar și aceluia care erau obișnuiți cu el, auzindu-l mai des. „Ansamblu minunat – cum se menționează în *Vestitorul* din 15 februarie 1932 – executările precise, montările, coloriturile erau atât de perfecte, iar elanul atât de viu, încât nu ne-am putut sustrage pe nici o clipă de sub farmecul cântărilor executate”.

„La liturghia pontificală din 21 noiembrie au participat PSS Valeriu Traian Frențiu (Oradea), Iuliu Hossu (Cluj-Gherla), Al. Niculescu (Lugoj) și s-a cântat Liturghia de Musicescu și Fr. Hubic, iar la liturghia pontificală din 22 noiembrie Liturghia a II-a cu orchestră (din 1927) a profesorului Fr. Hubic. Emoțiile stârnite de cor erau tipărite pe fața asistenței întregi; evlaviază adâncă, prosternarea smerită izvorâtă din spontaneitatea inimii la auzul acordurilor din cor în fața euharisticului Isus, erau semnele externe vizibile și mărturia a ce pot să producă, pentru mărirea lui Dumnezeu și mântuirea sufletului, corurile bine instruite”. Tot atât de impresionante au fost cântările interpretate la ședința festivă a congresului și la *Te Deum* de Fr. Hubic din catedrală după terminarea lui.

„Culmea prestațiunilor a fost concertul de gală de la teatru, în seara zilei de 22 noiembrie. Ce s-a produs cu acest prilej a fost peste orice așteptare, așa ceva nu s-a mai auzit nicicând în Oradea”.

Programul a cuprins compoziții din cei mai mari muzicienii ai lumii: Verdi, Goumou, R. Wagner, Chopin, Mudelsohn, Roode, Pembauer și Francisc Hubic cu *Psalmul 93*.

„Constatăm că prin aceste prestațiuni Corul Hubic a arătat nu numai ce muncă asiduă și temeinică au depus cu toții, coriști, orchestranți și dirigent, ei au indicat prin ele chiar un ritm nou în năzuințele noastre de apropiere în cele artistice de marile națiuni creștine și cu înaltă cultură – muzicală”.

„Corul catedralei cu acest prilej a trecut un examen foarte riguros și s-a găsit – cum apreciază și marele ziar parizian *La Croix* – de cel mai bun cor din România” făcându-i o invitație foarte inimoasă de a concerta la Paris și în orașele mari ale Franței, ceea ce vedem că corul va și primi și prin debuturile sale va face fală patriei și religiei pe care o reprezintă”. Până în 1947 compozitorul a sperat că va face acest concert.

Mănunchi de rugăciuni

A devenit o tradiție ca la Parohia Greco-Catolică „Sfântul Gheorghe” din Oradea să se celebreze „Rozariul de 24 de ore”. Tema rugăciunii din acest an a fost „Unitate în diversitate”, și a fost oficiată sâmbătă începând cu ora 10. Momentele de rugăciune au fost alcătuite de reprezentanții unor asociații, grupuri de rugăciune, elevi și studenți, din Oradea. Astfel, conform unui orar înaintea stabilit, la rugăciunea de 24 de ore au participat copiii claselor I-XII ai Liceului Greco-Catolic din Oradea, Asociațiile „Cercetașii români uniți”, „Reuniunea Mariană”, a „Terțiarilor Franciscani”, „Vârsta a treia”, Asociația Generală a Românilor Uniți și Asociația Tineretului Român Unit dar și grupuri de tineri de pe lângă parohiile orădene („Alegria” de la Mănăstirea “Maica Domnului” și Oratoriul “Maria Imaculata” de la Parohia “Sfântul Nicolae”), studenții teologi de la seminarul „Sfinții Trei Ierarhi” și de la Colegiul „Sfânta Familie” și, nu în ultimul rând, credincioșii comunității Sfântul Gheorghe. Cu toții au încercat să intre în legătură cu Dumnezeu și cu Maica Sfântă pentru ca aceștia să lucreze pentru progresul creștinilor în unitate. Parohul pr. Olimpiu Todorean, ne-a mărturisit că „prin aceste rugăciuni nu s-a dorit ca toți să fie de aceeași religie, ci fiecare să caute ceea ce are în comun cu celălalt, indiferent de religia din care face parte. Rugăciunea este unicul mijloc și calea prin care credincioșii vor putea să ajunge să fie una și să descopere adevărul”.

Fiecare grup a venit cu un model de rugăciune și cu cântece care au durat două ore. Primii participanți au fost copiii din clasele I-IV, care au organizat, în paralel, o expoziție de desene având ca tematică „unitate în diversitate”. Micuții au reprezentat-o prin flori. Ultimii care au luat parte la eveniment au fost adulții. Rugăciunea de 24 de ore s-a încheiat cu Sfânta Liturghie.

Universitatea de vară AGRU

În ziua de 19 septembrie a avut loc Blaj, în Aula Magna a Facultății de Teologie Greco-Catolică “Universitatea de vară AGRU”, organizată de Departamentul de învățământ-cultură al AGRU. În acest an tema a fost: “Cartea în vocația pedagogică a Bisericii Greco-Catolice”. La începutul lucrărilor i-au salutată pe cei prezenți lectorul univ. dr. Alin Tat (președinte AGRU), părintele vicar drd. Coriolan C. Mureșan (asistent spiritual național AGRU) și părintele vicar Ioan Fărcaș. Cei trei vorbitori au subliniat importanța Universităților de vară AGRU, redescoperirea culturii naționale și a rolului jucat de BRU și de Blaj, asistentul spiritual național făcând o paralelă între două figuri importante ale Bisericii care au luptat pentru renaștere spirituală și culturală: Episcopul greco-catolic român Inocențiu Micu și Cardinalul Bessarion, în sec. al XV-lea.

La prima secțiune a lucrărilor, intitulată “Tradiția cărții în Biserica Greco-Catolică”, au vorbit: prof. univ. dr. Ion Buzași despre publicistica Blajului (momentul pașoptist ca o “nouă Școală Ardeleană”, presa religioasă blăjeană, presa pedagogică blăjeană, presa literară blăjeană, presa de specialitate, cu referiri și la viața și opera lui Timotei Cipariu, pr. Ion Agârbiceanu și Radu Brateș; prof. cercetător

dr. Sidonia Puiu despre “Lumina cărții de la Școala Ardeleană la Cipariu” (permanența Școlii Ardelene, rolul de pionierat cultural al Blajului, influența “Miciei Rome” asupra evoluției culturale a românilor din Principate, contribuții la terminologia științifică), pr. Silviu Hodiș despre “Reviste și cărți de editură” (editurile greco-catolice, programul de editări de la Galaxia Gutenberg, întâlnirile intelectualilor greco-catolici).

În a doua parte s-a vorbit despre proiectul AGRU de linie educativă alternativă, proiect prezentat de d-na prof. Cornelia Frișan și de d-ra prof. Emilia Cotuna. În final d-ra prof. Patricia Abrudan a vorbit despre reuniunea SIESC de la Agrigento, reuniune cu tema “A educa întru spiritualitate și interculturalitate, cele două mari valori ale Europei de ieri, de azi și de mâine”. Participanții la Universitatea AGRU au fost prezenți ulterior la reuniunea Comitetului Director național, reuniune la care au participat și delegații din Eparhii și Vicariatul de București. În ziua de 20 septembrie toți participanții au fost prezenți în Catedrala “Sfânta Treime” la comemorarea Episcopului Inocențiu Micu-Klein.

Har și pace din partea lui Dumnezeu iar de la noi binecuvântare pentru toți cei ce aduceți daruri și faceți bine întru sfintele noastre biserici și vă aduceți aminte de cei săraci.

+ **Virgil Bercea**
Episcop

Iubiți credincioși,

Îndemnul lui Isus Cristos, „*Dați-le voi de mâncare*”, pentru noi creștinii de azi înseamnă: nu stați deoparte, ci participați la producerea bunăstării și promovarea solidarității umane.

Problema ucenicilor nu a fost aceea că aveau puține resurse materiale: 5 pâini și 2 pești, ci faptul că le lipsea, pentru acel moment, resursa fundamentală: solidaritatea și comuniunea.

Ai ceva să dai pentru ca El să te poată sătura nu numai pe tine, ci și pe alții? Ți se pare că ai puțin, dar acel puțin pe care îl ai este important. Dar puținul tău devine important numai dacă îl dăruiești.

Ce poți oferi pentru înmulțirea de azi? Puținul tău este prețios. Isus îl cere acum de la tine.

Și azi mulți frați suferă de foame, de sete, de nedreptate. Isus se adresează nouă și azi, ca și atunci, ucenicilor: *Dați-le voi de mâncare*”.

Nu putem să spunem nu, nu putem să ne gândim doar la noi înșine, trebuie să ne gândim și la alții, care sunt mai puțin norocoși decât noi. Și azi, prin urmare, prin mici gesturi de bunătațe și caritate se poate repeta miracolul înmulțirii pâinilor.

În spiritul acesta, Asociația „Caritas Eparhial Oradea” continuă tradiția din duminica „Samariteanului milostiv”, zi în care se organizează în fiecare an o colectă specială. Prin urmare, tasul din data de **16 noiembrie, 2008, duminica „Samariteanului milostiv”**, va fi predat, de fiecare parohie, Asociației.

Colecta din acest an va fi destinată continuării proiectului „**O masă caldă pentru cei săraci**”, derulat de asociație împreună cu Surorile Misionare Franciscane ale lui Cristos.

Pr. Olimpiu Todorean
Președinte

Donația continuă

În urma **Apelului** făcut de PSS Virgil Bercea către credincioșii Eparhiei Greco-Catolice de Oradea, pentru a sprijini în semn de solidaritate, pe năpăstuiții din Moldova, din parohia I “Sfântul Nicolae” Oradea a mai sosit suma de 360 lei.

Pr. Olimpiu TODOREAN

Intențiile apostolatului rugăciunii pentru anul 2008

NOIEMBRIE

Intenția generală: Pentru ca mărturia de iubire oferită de sfinți să îi fortifice pe creștinii în dedicarea față de Dumnezeu și față de aproapele, imitându-l pe Cristos care a venit să slujească și nu pentru a fi slujit.

Intenția misionară: Pentru ca toate comunitățile creștine din Asia, contemplând chipul lui Cristos, să găsească metodele cele mai potrivite pentru a-l vesti populațiilor din acel vast continent, bogat în cultură și în vechi forme de spiritualitate, în deplină fidelitate față de evanghelie.